ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

20

EURİPİDES

İon

Türkçesi
Ege Kandemirli

Mitos Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 612

EURİPİDES / İON

Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oynanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenin temsilcisi olan
Yayınevimize
başvurmaları zorunludur.

Çevirinin Türkiye Yayın ve Sahneleme Hakları:
Copyright © TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2018

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 612
Euripides / İon (Çev. Ege Kandemirli)

1. Basım: 2018

Baskı: Mutlu Basım, Topkapı-İstanbul Tel. 212. 577 72 08
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi, C Blok No. 256

Mitos-Boyut®
TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Osmanlı Sok. 18/12 Osmanlı İşm./Taksim-Beyoğlu, 34437 İST.
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.com.tr

Mitos-Boyut® ❖ OYUN DİZİSİ 612

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 20

EURİPİDES

İON

Türkçesi:
Ege Kandemirli

Mitos Boyut

KİŞİLER

HERMES	
İON	
KORO	Kreusa'nın hizmetçileri
KREUSA	
KSUTHOS	
YAŞLI ADAM	
KÖLE	
PYTHİA	Apollon rahibesi
ATHENA	

Delphi'deki Apollon Tapınağı önünde, güneş doğmadan hemen önce.

(Hermes girer.)

HERMES

Ey Atlas, sen ki taşırsın bronzdan omuzlarında
Tanrıların o kadim evini,
Bir tanrıçadan doğma kızın ardı, adı Maia[1].
Zeus'la beraber olup doğurdu beni, Hermes'i[2],
Tanrıların habercisi. İşte Delphi'ye geldim şimdi
Phoibos'un[3] dünyanın merkezinde oturup
Ölümlülere dağıttığı kehanetlerini,
Hüküm verdiği yerde, olanlar ve olacaklar için.
O ünlü şehrinde Yunanların,
Adıyla anılan Altın Mızraklı Pallas'ın[4],
Phoibos zorla sahip oldu Erekhtheus'un[5] kızı Kreusa'ya,
Orada aldı onu koynuna
Athena'nın tepesinin[6] kuzeyinde, aşağılarında uçurumun,
Makrai[7] dedikleri yerde Attika hükümdarlarının.
Tanrı istedi diye şüphelenmedi babası,
Kızı taşıdı karnında çocuğunu gizlice.
Geldiğinde zamanı, doğurdu oğlunu sarayda.
Aldı bebeği, götürdü
Phoibos'la beraber olduğu yere,
Bıraktı ölümüne, sazdan bir beşik içinde.
Uydu Atina'da başlamış o kadim geleneğe,
Aglauros'un[8] kızlarına emanet ettiğinde Athena,
Toprağın oğlu Erikhthonios'u[9],
Bıraktı bir de yanına
İki yılan, korusun diye onu.[10]
Kreusa bağladı beşiğe

Ne kadar güzel süsü varsa
Bırakmadan önce bebeğini.
O zaman kardeşim Phoibos dedi bana:
"İyi bilirsin Athena'nın şehrini[11],
Git benim için şimdi
Yüce Atina'nın ölümlü topraklarına.
Orada, içinde bir mağaranın, saklı yeni doğmuş bir bebek.
Al onu, beşiğini, kundağını
Götür Delphi'deki kâhinime[12],
Bırak tapınağın kapısının önüne.
Gerisini düşünme. Benimdir o çocuk."
Yaptım kardeşim Loksias[13] ne istediyse,
Aldım sazdan beşiği, getirdim buraya,
Bıraktım tapınağın merdivenlerine,
Açtım üzerini, görsün diye çocuğu gelen kimse.
Başlamışken güneş gökyüzünde yükselmeye,
Girmek üzereydi kâhin tapınağa.
Gördü merdivenlerdeki çaresiz çocuğu.
Hayret etti, gizliden olma bebeğini bir Delphili kadının
Bırakmaya cüret etmesine
Önüne Apollon tapınağının.
Götürecekti bebeği hemen dışına kutsal alanın, ancak
Acıdı zavallıya, elvermedi içi gaddarlığa.
Çocuğunun, evinde[14] kalmasıydı, tanrının isteği.
Böylece aldı çocuğu, büyüttü onu,
Kimdir bilmeden anası,
Bilmeden Apollon olduğunu babasının,
Oğlan da hiç bilmedi kimler olduklarını.
Çocukluğu geçti oynayarak sunaklar arasında.
Ancak büyüdüğünde artık,
Delphililer bir görev verdiler ona,
Güvendiler gözetmesi için Apollon'un zenginliklerini.
Tanrıya adanmış bir hayat sürdü bugüne değin,
Tapınağın içinde.

Anası olan Kreusa evlendi Ksuthos[15] ile.
Olan biten şu idi: Alevlenmişti bir savaş
Euboia'nın Khalkislileri[16] ile Atina arasında,
Ksuthos yardım etti Atinalılara.
Akhaialı[17] idi, onların şehrinden değildi aslında,
Fakat Zeus'un oğlu Aiolos'tan olma bu adam
Kazandı evlenme hakkını Kreusa'yla.
Olmadı bu zamana kadar hiç çocukları.
Geliyorlar şimdi bu tapınağa, öğrenmek için nedenini.
Apollon görünse de kayıtsız gibi,
Elinde tutuyor kaderlerini, yol gösteriyor ikisine.
Ksuthos geldiğinde tapınağın önüne,
Tanrı verecek ona kendi çocuğunu,
Söyleyecek babasının Ksuthos olduğunu.
Kabul görecek çocuk anasının evinde, tanıyacaklar onu.
Sır kalacak Apollon'un yaptıkları,
Alabilsin diye oğlu hakkı olanı.
Hem Apollon, İon adını bahşedecek ona,
Tüm Yunanistan'da yayılacak ünü
Kurucusu olacak kadim şehirlerin.
Görmek istediğimden ben de bu çocuğun kaderini,
Saklanacağım şu defne koruluğuna.
İşte şu gelen Apollon'un oğlu,
Elinde defne dalları,
Süslemek için toplamış, tapınağın kapılarını[18].
Kaderindeki o isimle ilk seslenen ona,
Ben olacağım, tanrılar arasından.

(Tapınağın ana kapıları açılır ve İon, bir grup Delphili köle ile dışarı çıkar. Parlak renklere boyanmış bir tunik giymekte ve örtü sarınmaktadır, kafasında ise defne yapraklarından oluşan bir taç vardır. Apollon'a hizmetinin göstergesi olarak bir ok ve yay taşımaktadır. Parnassos'un[19] tapınağa hâkim iki zirvesi günün ilk ışıklarını yakalamaktadır ki İon onları göstererek konuşmaya başlar)

İON

İşte bakın, geliyor güneşin yanan arabası
Vuruyor ışığı toprağa.
Kaçıyor yıldızlar alevinden,
Boşluğun derin karanlığına doğru.
Parnassos'un ayak basmamış zirveleri
Ateş alıyor, karşılıyor tüm insanlar için
Günün çemberini.
Yayılıyor kuru mürün dumanı,
Tapınağın çatısına kadar.
Oturuyor Delphili rahibe
Kutsal üçayağın[20] üzerinde
Söylüyor Yunanlara, Apollon'un sesinin yansımalarını.
Siz Delphililer, Phoibos'un hizmetkârları,
Gidin Kastalia'nın[21] gümüşi anaforlarına,
Yıkanın da kutsal sularında,
Öyle dönün tapınağa.
Çıkmasın kötücül
Hiçbir söz dudaklarınızdan,
Kibar olun, terbiyeli olun,
Kâhine gelen herkese karşı.
Bana gelince, görevim
Aynıdır çocukluğumdan beri.
Bu defne dalları ve kutsal çelenklerle
Donatacağım Apollon'un kapılarını,
Arındıracağım pislikten yerleri
Su damlalarıyla.
Kovalayacağım sunuları kirleten kuşları,
Ok ve yaylarımla.
Yok, ne anam ne babam,
Bu yüzden sonsuzdur şimdiye kadar içinde yaşadığım,
Phoibos'un tapınağına saygım.
(Köleler çıkar, İon işine devam eder.)
Gel bakalım

Tazecik dalı güzelim defnenin,
Temizleyeceğiz birlikte
Tapınağın altındaki sunağı,
Ebedi bahçeden geldin sen
Mersin ağaçlarından fışkırıp
Hiç azalmadan akan
O kutsal pınarın suladığı,
Beslediği o kutsal yaprakları.
Tapınağı süpürürüm o yapraklarla
Yerine getiririm her günkü görevimi
Göründüğünde güneşin tez kanadı.

Ey şifa veren tanrı!
Senin için dualarım!
Ey Leto'nun[22] oğlu!
Ne kadar güzeldir,
Ey Phoibos
Çalışmak senin için,
Onurlandırmak bu kehanet mekânını.
Ne şereflidir görevim:
Çalışmaktayım kendi ellerimle
Tanrılar için değil bir ölümlüye.
Asla sıkılıp yorulmam
Kutsal vazifelerimden.
Dua ederim beni besleyen Phoibos'a
Odur babam, öyle derim bana gösterdiği sevgiden,
Ey Phoibos, tapınağın efendisi.

Ey şifa veren tanrı!
Senin için dualarım!
Ey Leto'nun oğlu!
İşte bitirdim süpürmeyi
Defneden süpürgemle,
Dökeceğim şimdi altın kâselerden
Toprağın altından kaynayan

Kastalia'dan gelen suyu.
Olduğumdan tanrıya sadık ve bakir
Dökebiliyorum onu.
İsterim ki hep böyle
Hizmet edeyim Phoibos'a.
Güzel olsun olacaksa da sonu.
Bakın! Bakın!
Geldi bile kuşlar
Kalkıp Parnassos'taki yuvalarından.
Uzak durun saçaklardan,
Gitmeyin altınla bezenmiş eve de.
Oklarımla saldıracağım sana yine de,
Ki sen, Zeus'un habercisi[23]
Güçlü olsa da gagan,
Diğer bütün kuşlardan.
Gidiyor tapınağın basamaklarına doğru,
Bir kuğu. Al götür kırmızı parlak ayaklarını
Başka bir yere.
Müziğiniz var sizin de ama
Apollon'un liri[24] kurtaramaz sizi
Benim oklarımdan,
Açın kanatlarınızı da
Uçun Delos'un gölüne.[25]
Uymazsanız sözüme,
Kan bulaşacak
O güzel müziğinize.
Bakın! Bakın!
Bu tarafa gelen o diğer kuş da nesi?
Yuva mı yapacak saçağa,
Yavruları için kuru dallardan?
Alıkoyacak seni yayımın teli.
Git haydi, git de
Doğur yavrularını Alpheios'un kıyılarında[26]
Ya da İsthmia'nın koruluğunda[27],

Bırak, kirletme sunuları,
Apollon'un tapınağını.
Yine de el vermiyor içim öldürmeye,
Sen ki haberler getirirsin
Tanrılardan ölümlülere.
Ancak yapmalıyım görevlerimi
Tanrının bana verdiği,
Onurlandırmalıyım hiç aksatmadan
Bana hayat vereni.

(İon çıkar. Delphili köleler sessizce girerler ve tapınağın önündeki sunakta bir kurban töreni düzenlerler. Kurbandan sonra Kreusa'nın genç kız hizmetçilerinden oluşan Koro girer. Bir yandan bir yana yürürler, heyecanla tapınağın yapılarını incelerler.)

KORO

Bir tek Atina'da değil demek ki
Tanrıların güzel sütunlu evleri,
Sokakları koruyan Apollon'a
Saygı gösteriliyor burada da.
Leto'nun oğlunun
Bu tapınağında da
Görülüyor iki cephenin güzelliği.
Gelin, bakın şuna:
Öldürmekte Zeus'un oğlu Lerna hydrasını[28]
Altından bir orakla,
İşte, orada.
Evet, yanındaki bir başkası da
Kaldırmakta elindeki meşaleyi.
Onun hikâyesi mi acaba
Dinlediğim dokumaya oturduğumda,
İolaos[29], yardımcısı,
Yoldaşı Herakles'in
Destek olan görevlerinde ona?
Bir de şuna bak,

Kanatlı atın sırtında.
Öldürmekte alev püskürten,
Devasa üç başlı yaratığı.[30]
Bilemiyorum nereye baksam.
Bak! Gigant'ların savaşı[31]
Şu mermer duvarlarda.
Evet, bakıyoruz.
Görüyor musun, hazırlamış Gorgonlu[32] kalkanını[33]
Enkelados'a[34] karşı?
Pallas Athena, görüyorum tanrıçamı.
Ah! O iki ucunda da ateş yanan
Dehşet verici yıldırım,
Zeus[35] elinde tutuyor ama hazır atmaya.
Evet, görüyorum. İşte,
O hırçın Mimas[36], yanıyor alevler içinde.
Dionysos[37], gürültücü tanrı,
Savaşa yakışmaz görünen o sarmaşık asasıyla
Öldürüyor Gaia'nın[38] bir başka oğlunu.

(İon, tapınağın ana kapılarından geçerek girer.)

KORO BAŞI

Sen, tapınağın yanındaki,
Var mı bize izin
Girmeye içeri?

İON

Size yoktur, yabancılar.

KORO BAŞI

Ya soru sormak sana?

İON

Sor, ne bilmek istersin?

KORO BAŞI

Doğru mudur dünyanın merkezinin
Apollon'un tapınağında olduğu?[39]

İON

Doğru, çelenklerle kaplı, etrafında Gorgon'lar var.

KORO BAŞI

Öyle duymuştuk biz de.

İON

Yiyecek sunduysanız tapınağın önünde
Varsa Apollon'a sormak istediğiniz
Gelin sunağın önüne.
Ancak sakın girmeyin tapınağın içine
Bir koyun kurban etmediyseniz.

KORO BAŞI

Anladım.
Apollon'a karşı gelecek insanlar değiliz biz.
Dışarısı güzel yeterince.

İON

İstediğinize bakabilirsiniz uygun görülen yerde.

KORO BAŞI

İzin verdiler efendilerimiz
Bakmamıza Apollon'un bu tapınağına.

İON

Kimin evinde hizmet edersiniz?

KORO BAŞI

Pallas'ın yurdundadır
Efendilerimizin evi.
Ancak burada zaten, merak ettiğin kişi.

(Kreusa girer.)

İON

Kimsiniz bilmem ama belli soylu olduğunuz,
Asalet görülür bir bakışta, insanda varsa eğer,
Anlaşılıyor sizin de karakteriniz görünüşünüzden.
Ah! Şaşırttınız ama şimdi beni,
Neden kapandı gözleriniz, neden ıslandı yanaklarınız,
Gördüğünüzde Apollon'un tapınağını?
Ne düşmüş olabilir aklınıza?
Görünce herkese zevk veren bu kutsal alanda
Yaşlarla dolu gözleriniz.

KREUSA

Hoş görülmeyecek bir şey değil merak etmen neden
ağladığımı.
Ancak gördüğümde bu tapınağı,
Geldi aklıma eski bir anı,
Burada duruyor olsam da başka yerde aklım.
(Kendi kendine)
Ah biz zavallı kadınlar!
Nerede arayalım hakkımızı
Güçlüler ezerken bizi?

İON

Nedir bu akıl almaz kederinizin nedeni?

KREUSA

Değmez anlatmaya. Ben dediğimi dedim artık,
Sen de sus, düşünme bunları.

İON

Kimsiniz, söyleyin bana, kimdir aileniz,
Nereden gelirsiniz? Ya adınız?

KREUSA

Kreusa'dır adım, Erekhtheus'un kızıyım,
Atina'dır vatanım.

İON

Şanlı bir şehir, soylu bir aile!
Ne açık bahtınız!

KREUSA

Haklısın, şanslıyım bunda,
Başka hiçbir şeyde değil ama.

İON

Bir hikâye duymuştum, doğru mudur acaba?

KREUSA

Sor ne bilmek istiyorsan.

İON

Topraktan mı doğdu babanızın atası?

KREUSA

Doğrudur, Erikhthonios'tur dediğin ama ailemin ününün yok faydası bana.

İON

Gerçekten topraktan mı almış onu Athena?

KREUSA

Hem de bakire kollarının arasına, kendi doğurduğu oğlu olmasa da.

İON

Resimlerde de gördüğümüz gibi, vermiş sonra...

KREUSA

Kekrops'un[40] kızlarına, saklasınlar diye.

İON

Dediler ki bana, açmışlar örtüsünü beşiğinin.

KREUSA

Öldüler onun yüzünden. Kayalıklar lekelendi kanla.[41]

İON

Öyle demek.

(Duraklar.)

Peki ya diğer hikâye? Doğru mu o da?

KREUSA

Hangisini dersin? Anlatayım ne istiyorsan.

İON

Kız kardeşlerinizi kurban mı etti babanız?[42]

KREUSA

Cesareti vardı yapmaya, Atina için öldü, hepsi.

İON

Siz nasıl kurtuldunuz peki?

KREUSA

Bir bebeydim o zamanlar daha, anamın kucağında.

İON

Yer mi yuttu gerçekten babanızı?[43]

KREUSA

Deniz tanrısının üçlü mızrağından[44] oldu eceli.

İON

Makrai denilen bir yer var mı orada?

KREUSA

Neden sordun ki bunu? Aklıma getirdin yine.

İON

Phoibos'un yıldırımları ve ateşi onurlandırır orayı.[45]

KREUSA

Boştur o onur. Hiç tanık olmasaydım keşke.

İON

Neden bu kadar nefret ediyorsunuz onun sevdiği yerden?

KREUSA

Önemi yok. Ancak ben bilirim oranın gizli ayıbını.

İON

Hangi Atinalıyla evlendiniz peki?

KREUSA

Atinalı değildir kocam.

İON

Kimdir öyleyse? Olmalı soylu biri.

KREUSA

Ksuthos, Zeus'un oğlu Aiolos'tan olma.

İON

Yabancı biriyse nasıl evlendi sizinle?

KREUSA

Atina'ya komşu bir toprak var, Euboia...

İON

Deniz çizermiş sınırlarını, öyle diyorlar.

KREUSA

...Ele geçirdi Atina burayı, yardım etti Ksuthos da.

İON

Ödülü siz mi oldunuz yardıma koşan bu adamın?

KREUSA

Mızrağıyla kazandığı ödül, ganimeti savaşın.

İON

Yalnız mı geldiniz, yanınızda mı kocanız?

KREUSA

Birlikte geldik. O kaldı Trophonios'un[46] mağarasında.

İON

Gezip görmek mi yoksa kâhine danışmak mı amacı?

KREUSA

Phoibos'a sormak istediğini sormak için burada.

İON

Vatanınızın mahsulleri için mi geldiniz, çocuklarınız için mi?

KREUSA

Olmadı çocuğumuz, uzun süre geçti evliliğimizin üzerinden

İON

Yok mu çocuğunuz? Hiç mi olmadı?

KREUSA

Çocuksuz olduğumu iyi bilir Apollon.

İON

Vah! Bu talihsizlik siler atar bütün lütufları.

KREUSA

Sen kimsin peki? Ne mutludur anan!

İON

Apollon'un kölesiyim ben, budur adım.

KREUSA

Şehir mi verdi seni adak diye, yoksa sattı mı biri?

İON

Apollon'un emrindeyim kendimi bildim bileli.

KREUSA

Ben de sana acıdım şimdi!

İON

Hiç bilmedim ne anamı ne babamı.

KREUSA

Bu tapınağın içinde mi yaşarsın? Var mı bir evin?

İON

Burada uyurum, Apollon'un evi benim de evim.

KREUSA

Çocukken mi geldin buraya?

İON

Bebekmişim geldiğimde, öyle diyor bilenler.

KREUSA

Hangi Delphili kadın emzirdi seni?

İON

Kimse emzirmedi. Beni büyüten...

KREUSA

Söyle, zavallı çocuğum, kimdir?

(Kendi kendine)

Benimkine benzer kaderi.

İON

Anam sayılır tapınağın kâhini.

KREUSA

Kim besledi bunca yıl seni?

İON

Sunaklar, bir de ziyaretçiler buraya uğrayan.

KREUSA

Ya zavallı anan kimmiş peki?

İON

Bir günah işlemişti belki de.

KREUSA

Fakir değil misin sen? Ne hoş üstündekiler.

İON

Hizmet ettiğim tanrınındır bu giysiler.

KREUSA

Hiç uğraşmadın nıı bulmaya ananı, babanı?

İON

Nasıl uğraşırım, hiç yokken onlardan bir yadigârım bile?

KREUSA

Haklısın.

(Duraklar.)

Başka bir kadın daha var acı çekmiş senin anan gibi.

İON

Kimdir o? Benim acımı paylaşır belki!

KREUSA
Kocamdan önce geldim buraya sırf onun için.
İON
Nedir sıkıntısı? Yardımcı olayım, söyleyin.
KREUSA
Bu dostum dedi ki beraber olmuş Phoibos ile.
İON
Phoibos ile ölümlü bir kadın mı? İmkânsız!
KREUSA
Bir oğlan doğurmuş, kendi babasından habersiz.
İON
Söylemekten korkuyor olmalı bir ölümlü adamın günahını.
KREUSA
Öyle demiyor ama. Mahvoldu hayatı.
İON
Nasıl olur, bir tanrıysa onu seven?
KREUSA
Ölsün diye bırakmış doğurduğu bebeği.
İON
Nerede peki o bebek? Yaşıyor mu şimdi?
KREUSA
Onu sormaya gelmiştim buraya, bilmiyor başka kimse.
İON
Nasıl öldü çocuk, öldüyse?
KREUSA
Hayvanlar parçaladı diye düşünüyor kadın.
İON
Yerlerde görmüş mü peki, kan izi?
KREUSA
Görmemiş ama bakmamış pek dikkatlice.
İON
Ne kadar geçti bebeğin ölümünün üzerinden?
KREUSA
Senin kadar olurdu yaşasaydı.

İON

Zalimlik etmiş Apollon. Acıdım o kadına.

KREUSA

Olmadı hiç çocuğu bundan sonra bir daha.

(İon durur ve düşünür. Hâlâ Apollon'un suçlu olduğuna inanmak istememektedir.)

İON

Phoibos gizlice büyütmüştür çocuğu belki.

KREUSA

Adil değil kendisine saklaması o zevki.

İON *(İç çeker.)*

Ah! Bu talihsizlik kendi yarama benzer.

KREUSA

Bir zavallı ana da seni özler.

İON

Aklıma getirmeyin ne olur, unuttuğum acımı.

KREUSA

Peki. Yardım edecek misin şimdi bana?

İON

Görmüyor musunuz isteğinizdeki kötülüğü?

KREUSA

Kötü olmayan ne var o zavallı kadın için bu hayatta?

İON

Niye cevap versin Phoibos, istiyorsa sırrını saklamayı?

KREUSA

Cevap vermeli. Kehanetleri bütün Yunanların hakkı.

İON

Zorlamayın onu, ayıbını açığa vurmaya.

KREUSA

Ama onun ayıbı neden oluyor kadıncağızın acısına!

İON

Kimse veremez size bu kehaneti.

Kendi tapınağı içinde suçlanırsa günah işlemekle,

Apollon'un hakkıdır cezalandırmak kendi kâhinini.

Israr etmeyin bir daha, sormayın

Tanrının istemediği bu soruları.
Sunakta koyunlar kurban ederek ya da
İzleyerek kuşların uçuşunu
Almak istersek zorla bir cevap,
Aptallık etmiş oluruz.
Tanrılara karşı çıkarak elde edilen kazançlar
Asla kutsanmış olmaz.
Tanrıların bize bahşettikleriyle mutlu oluruz ancak.

KORO BAŞI

Birçok acı vardır insanların hayatında,
Farklıdır hepsi birbirinden. Mutluluksa nadirdir,
İyi talih zor bulunur bir insanın hayatında.

KREUSA *(Ellerini tapınağa doğru kaldırır.)*

Apollon! Yine zalimsin, önceden olduğun gibi,
Şikâyetlerini buraya getirdiğim o kadına karşı.
Kurtarmalıydın o bebeği, yapmadın.
Anasına cevabı bile yok kâhininin.
Bırakmalıyım ummayı artık,
İstemiyor ki öğreneyim tanrı, bilmek istediğimi.
Görüyorum, geliyor işte kocam Ksuthos
Mağarasından Trophonios'un. Yaklaştı iyice.
Yalvarırım sana, ey yabancı,
Söyleme ona, ne dediysem sana.
Yoksa şüphelenir benden, öğrenmeye çalışır bu sırrı,
Bilmek ister ona anlatmadıklarımı.
Kocalarıyla anlaşmaları zordur kadınların.
İyiyle kötüyü ayıramayınca birbirinden,
Nefret ederler hepimizden.
Böyledir bizim kara bahtımız.

(Ksuthos hizmetçileri ve Delphililer ile girer.)

KSUTHOS

Selam olsun önce tanrıya
Sonra sana, Kreusa.

(Üzgün olduğunu fark eder.)

Üzüldün mü
Geciktim diye?
KREUSA
Hayır. Şimdi geldin ya, sakinleştim.
Ne kehanette bulundu Trophonios
Çocuk istememiz hakkında?
KSUTHOS
İstemedi tahmin etmek
Apollon'un cevabını. Tek şunu dedi;
Ne sen ne de ben, çocuksuz
Ayrılmayacakmışız buradan.
KREUSA
Ey Apollon'un ulu anası,
Dilerim ki hayırlı olsun buraya gelişimiz,
Öncekilerden daha iyi olsun sonu, oğlunla olan işlerimizin.
KSUTHOS
Öyle olacak elbet! Kim konuşur burada Phoibos adına?
İON
Efendim, bana aittir tapınağın dışında o görev,
İçeride ise üçayağın etrafında oturan soylularındır,
Seçilmiştir onlar, halk tarafından.
KSUTHOS
Güzel. Öğrendiğime göre şimdi ne lazımsa,
Gireyim içeri. Dediler ki bana,
Gelen yabancılar için adanan kurban
Kesilmiş çoktan sunakta.
İyiymiş bugünün alametleri,
Ben de isteyeceğim kâhinden cevabımı.
Kreusa, sen de alıp eline defne dallarını
Dua et tanrılara sunakların başında,
Çocuğumuzun olacağına dair bir kehanet
Getireyim diye Apollon'un evinden.

(Ksuthos tapınağa girer, Kreusa onun girişini izler ve ellerini tapınağa kaldırarak konuşmaya başlar.)

KREUSA

Elbette yapacağım! Elbette!
En azından önceki hatalarını düzeltirse Phoibos,
Onu tamamen affedemem belki ama
O bir tanrı ne de olsa,
Kabul edeceğim ne bahşederse bana.
(Çıkar.)

İON

Neden böyle anlaşılmaz konuşmakta bu yabancı,
Sitem ediyor tanrıya, yeriyor onu üstü kapalı sözlerle?
Çok mu sevdiği için
Yerine tanrıya danışmaya geldiği o kadını?
Saklamakta belki kimseye söyleyemediği bir sırrı.
Ya ben niye bu kadar düşünmekteyim Erekhtheus'un kızını?
Beni ilgilendirmez hiçbiri bunların.
Gidip dökeyim kutsal suyu
Altın sürahilerden arınma kaplarına.
Göstermeliyim Apollon'a yaptığı yanlışları.
Irzına geçmek bir kızın sonra da bırakıp gitmek ha!
Gizlice doğan bebeğini terk etmek ölüme!
Hayır! Böyle davranılmaz.
Sensin güçlü olan, erdemli olmalısın o yüzden.
Tanrılar tarafından cezalandırılır her günahkâr.
O zaman nasıl olur da bozarsınız
Ölümlülere koyduğunuz kanunları?
Olsaydınız şimdi burada, dünyada,
Verebilmek için yaptığınız
Kötülüklerin karşılığını kadınlara,
Apollon, Poseidon[47] ve Zeus
Hükümdarı Olympos'un[48],
Boşaltmak zorunda kalırdınız
Hepiniz tapınaklarınızı,
İnsafsız davrandığınız için başkalarına,
Hiç düşünmeden, kendi zevkleriniz uğruna.

Ölümlüleri yermek doğru olmaz o zaman,
Tanrıların doğru gördüklerini yapmakta onlar,
Tanrılara düşer suç, kötü örnek olduklarından.
(Çıkar.)

KORO

Deyiş

Ey Athena,
Sancısız doğan,
Çıkan Zeus'un kafasından[49],
Titan Prometheus'un[50] yardımıyla,
Kutlu zafer tanrıçası Nike,
Uç da gel
Olympos'un altın odalarından, yalvarırım,
Delphi'deki bu tapınağa,
Dünyanın merkezindeki Apollon'un evine,
Asla yanılmayan kehanetler dağıtılan üçayağın üzerinden,
Dans edilen, şarkı söylenen etrafında.
Artemis ile gel, Leto'nun kızıyla,
Bakire tanrıçalarsınız ikiniz de
Yüce kız kardeşleri Phoibos'un.
Konuşun onunla,
Cevabını alsın
Erekhtheus'un kadim soyu,
Öğrensin devam edeceğini.

Karşı Deyiş

Nerede parlıyorsa alevler,
Yanında gücü gençliğin,
Umut olup bir evin büyümesi için,
Orada bir adam vardır
İçi içine sığmayan sevinçten.
Babadan alırlar miraslarını,
Sonra bırakırlar kendi çocuklarına.
Çocuk destektir zorlukta,
Neşe kaynağıdır mutlulukta,
Savaşta ise birer kalkan olur hepsi

Korumak için vatanlarını.
Olmasam da olur zengin,
İstemem ne bir saray ne de unvan
Yeter ki kendi çocuklarım olsun
Büyütüp sevebileceğim.
Yazıklar olsun çocuksuz olmayı seçene, ne kötüdür hayatı.
Olmasın elimde avcumda fazladan,
Yeter ki çocuklarım olsun yanımda.

EPODE

Ey Pan[52], senin uğrak yerlerin,
Makrai'yi çevreleyen
Kayalıklar,
Aglauros'un kızlarının
Dans ettikleri, yürüdükleri,
Uyarak, çaldığın kavalların oynak müziğine
Önündeki yeşilliklerde Pallas'ın sunaklarının.
O ışıksız mağaralarında,
Acı içinde bir kız
Phoibos'a bir oğul doğurdu orada,
Bıraktı ölmeye, yem olsun diye
Kuşa kurda, utancıydı o çocuk,
Geçildi diye ırzına.
Ne efsanelerimizde, ne anlattığımız hiçbir hikâyede
Yoktur şanslı bir çocuk,
Tanrı ile bir ölümlüden doğma.

(İon, tapınağın ana kapılarından çıkarak gelir.)

İON

Siz hizmetçiler, efendilerini bekleyen
Tapınağın merdivenlerinde, söyleyin,
Ksuthos ayrıldı mı üçayağın ve kâhinin yanından,
Yoksa içeride mi hâlâ, beklemekte mi?
Cevap almak için sorusuna?

KORO BAŞI

Hâlâ içeride. Çıkmadı bu eşikten geçip.

Ancak eşikte biri var, bu gelen sese göre.
Bak işte, geliyor efendim.
(Ksuthos tapınağın dışında belirir.
İon'u görür görmez çok heyecanlanır.
Koşup ona sarılmaya çalışır.
İon onun bu hareketine şaşırır; ona karşı koyar.)

KSUTHOS

Oğlum benim, iyilikler olsun üzerine. Böyle karşılamalıyım seni.

İON

Teşekkür ederim size, efendim. İkimizin de olsun, siz aklınızı tutabilirseniz yerinde.

KSUTHOS

İzin ver de öpeyim elini, sarılayım sana.

İON

Aklınız başınızda mı? Yoksa tanrı mı aldı bir nedenle?

KSUTHOS

Oğlumu bulmuşum onu sevmek isterim. Deli mi dersin bana?

İON

Durun. Dokunmayın, kıracaksınız Apollon'un tacını.

KSUTHOS

Dokunacağım işte. Hırsız değilim, merak etme. Benim kanımdansın sen.

İON

Bırakacak mısın beni, yoksa geçireyim mi karnına şu oku?

KSUTHOS

Neden kaçıyorsun bulmuşken en yakınlarını?

İON

Deli ve kaba yabancılarla uğraşmak ne zormuş.

KSUTHOS

Öldür beni istiyorsan, koy mezara. Ancak babanı öldürmüş olursun, bil bunu.

İON

Sen miymişsin benim babam? Saçmalıyorsun. Nasıl olur? İmkânsız!

KSUTHOS

Olur, olur. Anlayacaksın, bir dinle anlatacaklarımı.

İON

Ne diyecekmişsin bakalım?

KSUTHOS

Babanım ben senin. Sen de benim oğlum.

İON

Kim söyledi bunu sana?

KSUTHOS

Oğlumu büyüten Apollon.

İON

Yok ama hiç şahidin kendinden başka.

KSUTHOS

Öyle dedi bana verdiği kehanet.

İON

Yanlış anlamışsın sorunun cevabını.

KSUTHOS

Kulaklarım çalışmıyor demek.

İON

Peki, ne dedi Apollon sana?

KSUTHOS

İlk karşılaşacağım kişi...

İON

Ne karşılaşması? Nerede?

KSUTHOS

Tapınaktan çıkınca, burada.

İON

Ee, ne olmuş ona?

KSUTHOS

Oğlummuş benim.

İON

Kendi kanından mı yoksa hediye mi tanrıdan?

KSUTHOS

Hem hediye tanrıdan hem de kendi kanımdan.

İON
Bendim öyle mi, ilk karşılaştığın?
KSUTHOS
Öyle oğlum, kimseyi görmedim senden başka.
İON
Ama nasıl olur bu?
KSUTHOS
Ben de şaşkınım senin kadar.
İON
O zaman kimdir benim anam?
KSUTHOS
Onu bilmem.
İON
Apollon söylemedi mi sana?
KSUTHOS
O kadar sevindim ki verdiği habere, sormadım hiç.
İON
Toprak anadan geldim o zaman!
KSUTHOS
Topraktan çocuk olmaz.
İON
Nasıl olabilirim senin oğlun?
KSUTHOS
Apollon bilir nasılını, ben değil.
İON *(Duraklar.)*
Başka bir açıdan bakmalıyız buna.
KSUTHOS
Daha iyi olacak öylesi.
İON
Oldu mu hiç başka bir kadın yatağında?
KSUTHOS
Oldu, gençliğimde yapmıştım bir hata.
İON
Evli değil miydin o zaman daha?

KSUTHOS

Değildim, aynı hataya düşmedim ondan sonra.

İON

Ondan mı oldum ben?

KSUTHOS

En azından yaşın uymakta.

İON

Neden buradayım o zaman?

KSUTHOS

Bilmiyorum oğlum.

İON

Nasıl geldim bu kadar uzağa?

KSUTHOS

Benim de almıyor aklım.

İON

Geldin mi hiç Delphi'ye daha önce?

KSUTHOS

Dionysos'un festivaline. 550

İON

Bir tapınak görevlisiyle mi kaldın?

KSUTHOS

Delphili kadınlar da vardı. 551

İON

Onlarla mı tanıştırdı seni?

KSUTHOS

Dionysos'un Bakkhalar'ıydı[52] onlar. 552

İON

Sarhoş muydun?

KSUTHOS

Gönlümü eğlendiriyordum şarap tanrısının festivalinde. 553

İON

Orada oldu demek...

KSUTHOS

Doğuran kız bıraktı belki de seni buraya. 555

İON *(Duraklar.)*
Köle değilim öyleyse.
KSUTHOS
Bir baban var artık.
İON
Dileyebilir miydim ki daha iyisini...
KSUTHOS
Şimdi anladın işte her şeyi.
İON
Zeus'un soyundan gelmekten?
KSUTHOS
Doğuştan hakkın bu senin.
İON
Dokunabilir miyim babama?
KSUTHOS
Elbette, güven tanrıya oğlum.
İON
Baba...
KSUTHOS
Ah ne sevinç veriyor duymak bunu söylediğini!
İON
Kutlu bir gün bugün.
KSUTHOS
Ne kadar mutlu etti beni.
(Sarılırlar.)
İON
Ah sevgili anacım! Görebilecek miyim acaba senin yüzünü de?
Kim olursan ol, daha da can atmaktayım seni bilmeye.
Öldün belki de, hiç olmayacak belki şansım.
KORO BAŞI
Biz de paylaşmaktayız sizin mutluluğunuzu.
Keşke hanımım da, Erekhtheus'un soyu da
Yaşayabilse çocuk sahibi olmanın sevincini.
KSUTHOS
Oğlum, Apollon bildi

Seni bulacağımı, kavuşturdu birbirimize bizi.
Tanıdın hiç bilmediğin babanı.
Ben de paylaşmaktayım arzunu
Bulacaksın ananı,
Bulacağım ben de bana bir oğul veren kadını.
Zamana bırakalım şimdilik bunu.
Her şeyden önce bırakmalısın köleliği.
Dinle beni, Atina'ya gel bizimle,
Babanın şanı, zenginliği orada bekler seni.
Üzgünsün ananı bilmediğin için ama
Soysuz ya da dilenci demeyecekler sana orada,
Asil olacaksın, zengin olacaksın.
Neden sustun? Neden bakar yere gözlerin?
Korkutuyorsun beni.

İON

Kolaydır bayram etmek,
Düşünmeden sonunu.
Seviniyorum şimdi babamı buldum diye ama
Baba sen de beni dinle,
Derler ki şanlı Atina'nın vatandaşları
Yerlileriymiş o kentin.
Davetsiz geleceğim oraya, hem de iki ayıpla,
Babam bir yabancı, ben bilinmeyen bir anadan doğma.
Hiç tanınmamış olursam, üstelik bir de böyle lekeli,
Yok sayacaklar beni, hakir görecekler.
Kentin yönetimine dikersem gözümü,
Göstermek istersem kendimi
Nefret edecek benden tüm halk.
Hâkimiyete gücenilir hep.
Yönetime yakışan ama akıllı olup susan,
Güce yanaşmayanlarsa, gülecek aptallığıma,
Atina'nın keşmekeşi için buradaki rahatı bıraktığıma.
Alırsam başkalarının yerini,
Yetkiyi ellerinde tutanlar

Önümü kesmeye çalışacaklar.
Hep öyle değil midir baba?
Bir kenti ve kendi gururunu üstün tutan insan
İstemez karşısında rakip.
Hele bir de gelip bir başkasının evine orada yaşamak
Bir yabancı olarak, o çocuksuz annenin yanında,
Bundan önce paylaşırdın sen onun kederini,
Şimdi tek başına çekecek o acıyı,
Kin tutmasına yol açacak, nefret edecek benden
Senin varisin olduğumda.
Kendi çocuğu olmadan, seninkini basmaz bağrına.
Ya onu seçeceksin bana ihanet edip ya da
Beni onurlandıracaksın, evinde kargaşa yaratma pahasına.
Başka yolu yoktur bunun.
Kaç koca öldü karılarının elinden
Ya zehirle ya bıçakla!
Hem acıyorum ben ona, yaşlanıyor bir çocuğu bile olmadan
Yakışmıyor bu üzüntü soyuna.
Asaletin övülmesi boşuna,
Güzel bir maske, ardındaki acıyı saklayan.
Hangi adam mutlu ya da şanslıdır
Sürekli arkasını kolluyorken korkudan?
Huzurlu yaşamayı tercih ederim kral olmaktansa,
İyiyi hor görüp kötüyü dost edinmektense
Korktuğum için ölümden.
Dersen ki altın ve mutluluğu zenginliğin
Ağır basar bütün bunlardan.
Zevk vermez zenginliği korumaya çalışmak,
Laf duymak, sıkıntısını çekmek.
Olmayayım zengin üzüntüsünü çekmektense.
Anlatayım baba sana hoşluklarını Delphi'deki hayatımın:
Rahatlık en başta, en değer verdiği her insanın,
Dostçadır gelenler buraya,
Kimse alıkoymadı ben yolumdan zorla,

Kabul edilecek şey değildir
Boyun eğmek kendinden daha düşüklere.
Tanrılara dua ederek geçirdim günlerimi,
Hizmet ettim mutlu insanlara.
Konuklar ağırladım, uğurladım yollarına,
Hep güle oynaya.
Yaşadım her insanın tanrıdan dilemesi gerekeni,
Görev ve yetenek, beni tanrıya sevdirecek.
İkisini birden düşününce baba,
Ben daha mutluyum burada.
İzin ver kalayım. Yoktur zenginlik içinde yaşamanın
Daha üstün yanı, azla mutlu olmaktan.
Yoktur birbirinden farkı iki hayatın.

KORO *(Kendi kendine.)*

İyi dedin eğer huzur bulacaksa
Hanımım söylediklerinden.

KSUTHOS

Yeter bu konuşmalar! Öğren hoşnut olmayı.
Burada, seni bulduğum yerde, bir kutlamayla başlatalım
Birlikte devam edecek hayatımızı,
Kurbanlar adayalım,
Yapamadıklarımın yerine doğumunda.
Davet edeceğim seni masama,
Ziyafet vereceğim senin için.
Sonra götüreceğim yanımda Atina'ya,
Oğlum olarak değil, bir konuk olarak ama.
Acı vermek istemem kendi mutluluğumla
Çocuğu olmayan karıma.
Ancak karar verdiğimde zamanın doğru olduğuna,
İkna edeceğim onu, senin varis olmana.
İon olsun adın bundan sonra,
Kaderine de uygun,
Tapınaktan çıktığımda ilk sendin gördüğüm[53].
Şimdi topla ne kadar dostun varsa, vedalaş onlarla

Ziyafet ve kurbanlarla, ayrılmadan Delphi'den.
Siz kadın köleler, emrediyorum size,
Bir laf etmeyeceksiniz karıma,
Hepinizin ölüsünü gömerim yoksa.

İON

Peki, gideceğim.
Ancak bir hüzün var bu işte hâlâ;
Olmayacak benim için yaşamanın anlamı,
Bulamazsam anamı.
Dua ederim ki Atinalı olsun anam,
Yerim olsun o kentte, en azından onun sayesinde.
Yerlilerle dolu bir kente geldi mi bir yabancı,
Köle kalır adı, vatandaş deseler bile ona,
Yoktur konuşmaya hakkı.

(Çıkarlar.)

KORO

Deyiş

Gözlerden süzülen yaşlar, feryatlar, figanlar,
Biliyorum böyle olacak,
Kraliçe duyduğunda bu çocuğu,
Kocasına verilen lütfu,
Yalnız, çocuksuzken kendisi hâlâ.
Ey Leto'nun kâhin oğlu, ne cevap verdin acaba?
Nereden geldi bu çocuk
Yetişmiş olan senin tapınağında? Kimdir anası?
Sevmedim ben bu kâhini.
Yalancı olmasın?
Korkuyorum sonundan
Ben bu işin.
Ne garip bir durum bu,
Ne garip bir yasak, koyulan bana.
O el çocuğu da
Faydalanıyor bu kandırmaca ve kendi şansından,
Kim hayır der ki buna?

Kardeşlerim, söylesek mi bunları
Hanımımıza açık açık?
Söylesek mi suçunu
Umutlarını paylaştığı kocasının?
Yaralayacak onun sevinci kendisini.
Yaşlanırken kocası yapmıyor kocalığının gereğini.
Bir yabancı olarak geldi eve, o alçak,
İhanet ediyor şimdi ona bahşedilene.
Mağdur etti hanımımızı. Ölsün o zaman!
Alamasın da
Tanrıya gönderdiği
Duasının karşılığını
Tütsünün yandığı sunaklarda.
Görecek bakalım
Ne kadar sevdiğimi kraliçeyi.
Geliyorlar şimdi yeni baba ve yeni oğul
Ziyafete doğru.

EPODE

Ey Parnassos'un sivri kayalıkları,
Kuleyi tutan gökyüzünde
Dionysos'un iki başlı meşaleyi taşıdığı,
Gece gezen Mainad'larıyla[54]
Oradan oraya sıçradığı:
İzin vermeyin o çocuğun benim kentimi görmesine asla,
Ölsün, ulaşamasın yeni hayatına.
Başı zorda olan bir kent
İster ki gelsin yabancılar.
Ancak Erekhtheus, kadim kralımız,
Bir araya getirdi bizi çok önceden.

(Kreusa ile yaşlı bir adam birlikte girerler. Yaşlı Adam bir köle ve ailenin güvenilir bir hizmetçisidir. Beraber tapınağın merdivenlerini tırmanmaya başlarlar, Kreusa adama destek olmaktadır.)

KREUSA

Babam Erekhtheus ölmeden çok önce
Çocuklarını emanet etti sana.
(Duraklar.)
Benimle gel, Phoibos'un kâhinine,
Paylaşmak için sevincimi
Kehaneti verecek mi bakalım bir çocuk müjdesi.
Paylaşmalıyız mutluluğu sevdiklerimizle,
Tam tersi olursa da tüm dualarıma karşın,
Avuntu olur dost yüzü görmek yanımda.
Olsam da senin hanımın
Severim seni kendi babam gibi
Sen de kendi kızın sayarsın beni.

YAŞLI ADAM

Yüce gönüllü kızım benim,
Yüce soyuna yaraşıyor kalbin.
Kara çıkarmadın yüzlerini atalarının, toprağın oğullarının.
Yardım et de götür beni tapınağa.
Yüksektir kâhinin o makamı
Desteğini ver bu yaşlı bedenime.

KREUSA

Gel bakalım. Dikkat et ayağını nasıl bastığına.

YAŞLI ADAM *(Tökezler.)*

Gördün mü? Aklım daha çeviktir ayaklarımdan.

KREUSA

Asana dayan iyice bu yolda.

YAŞLI ADAM

Gözlerim görmediğinden artık kör oldu o da...

KREUSA

Haklısın ama dayan, düşme yorgunluğa.

YAŞLI ADAM

Uğraşmaktayım ama yok hiç gücüm.

(Yavaşça döner ve Kreusa'nın yardımıyla tapınak merdivenlerine oturur, yüzü seyirciye dönük haldedir. Şimdi koro

ile yüz yüzelerdir. Kreusa koroya seslenir.)

KREUSA

Siz kadınlar, sadık hizmetçileri tezgâhımın ve mekiğimin,
Ne haberler aldı kocam çıkmadan önce tapınaktan?
Geldik buraya onu öğrenmek için.
Söyleyin bakalım, haberler iyiyse
Nankörlük ve inanmazlık yapmayacak hanımınız size.

KORO

Ah kara yazı!

YAŞLI ADAM

İyi haber alamayacağız gibi.

KORO

Ah kör talih!

YAŞLI ADAM

Neler dedi kâhin?

KORO

Ne söyleyebiliriz ki ölümle tehdit edilmişken?

KREUSA

Neymiş bu engel? Neyden korkuyorsunuz?

KORO

Konuşsak mı konuşmasak mı? Ne yapsak?

KREUSA

Konuşun! Belli kötü haber vereceğiniz.

KORO BAŞI

Anlatacağım ben, öldürseler bile.
Olmayacak asla çocuğunuz,
Ne kucağına alabileceğiniz, ne bağrınıza basabileceğiniz.

KREUSA *(Yaşlı kölenin yanına çöker.)*

Öleydim keşke.

YAŞLI ADAM

Kızım...

KREUSA

Nasıl bir bahtsızlık
Bu başıma gelen,

Katlanamıyorum buna dostlar.

YAŞLI ADAM

Mahvoldun şimdi, yavrucuğum.

KREUSA

Heyhat!

Vurdu kalbimden

Bu keder beni.

YAŞLI ADAM

Ağlama çocuğum...

KREUSA

Yok mudur yeterince nedenim?

YAŞLI ADAM

Öğrenelim önce...

KREUSA

Ne kaldı öğrenecek?

YAŞLI ADAM

... sadece senin bahtsızlığın mı bu, yoksa

Efendimizin kaderi de mi böyle.

KORO BAŞI

Apollon verdi ona bir oğul ancak

Şansı anca kendine, yok karısına bir ödül.

KREUSA

Acı veriyorsun bana konuştukça.

En kötüsünü de şimdi dedin.

YAŞLI ADAM

Yaşıyor muymuş çocuğu, öyle mi dedi kâhin?

Yoksa doğmamış mı daha?

KORO BAŞI

Çoktan büyümüş bir çocuk verdi Phoibos ona,

Gördüm hepsini kendi gözlerimle.

KREUSA

Nasıl olur bu? İnanılacak şey değil!

Akıl almıyor dediklerin.

YAŞLI ADAM

Öyle, öyle! Anlat şu kehanetin aslını.

Nereden gelmiş bu çocuk?

KORO BAŞI

Kocanız çıktığında tapınaktan
Gördüğü ilk kişi olacaktı oğlu.

KREUSA

Demek öyle.
Çocuksuz kalacağım ben,
Kalacağım kimsesiz bir evde yapayalnız.

YAŞLI ADAM

Öyleyse kimdi Ksuthos'un karşısına çıkan?
Anlatın, nasıl gördü, nerede gördü bu çocuğu?

KORO BAŞI

Tapınağı temizleyen bir çocuk vardı burada.
Gördünüz mü? Oydu çünkü.

KREUSA

Uçup gitsem
Şu bulutsuz gökyüzüne,
Yükselip yerden, yıldızlara doğru.
Yoktur kederimin sonu, ey dostlar.

YAŞLI ADAM

Ne koydu adını babası,
Belli midir? Yoksa belli değil mi daha?

KORO BAŞI

İon dedi adına, tapınaktan çıkarken karşılaştılar diye.

YAŞLI ADAM

Anası kimdir peki?

KORO BAŞI

Onu bilmem.
Anlatayım sana gördüklerimi,
Ksuthos gitti kendi başına, haber vermeden karısına,
Adak kesmeye oğlu için tanrının sunağında,
Kutlayacak aile bağlarını bir ziyafetle.

YAŞLI ADAM

Hanımım, kocan ihanet etti bize,

Ben de paylaşmaktayım acını,
Aşağıladı bizi bile isteye,
Atıldık Erekhtheus'un evinden.
Nefretimden değil bu söylediklerim ama
Seni ondan daha çok severim.
Kentimize, evimize gelen o yabancı
Evlendi seninle, kondu mirasına,
Şimdi de çıktı ortaya işte,
Çocuk yapmış gizlice bir başkasından.
Anlatayım nasıl olduğunu sana.
Görünce senin çocuğunun olmadığını,
İstemedi seninle aynı kaderi paylaşmayı,
Aldı yatağına bir köle kadın senden gizli,
Gönderdi Delphi'ye büyütsün diye biri.
Verdiler oğlanı Apollon'un tapınağına,
Gözden ırak büyüdü burada.
Oğlunun artık büyüdüğünü bilen babası
Zorla getirdi seni buraya olmuyor diye çocuğun.
Apollon söylemedi yalanı,
Kocandı onu yapan, çocuk büyüten senin arkandan.
İşte serildi gözünün önüne bütün planı.
Ortaya çıksaydı daha önce, suçlayacaktı tanrıyı.
Başarılı olabilseydi kral yapacaktı onu.
İcat ettiler İon adını zaman içinde,
Tapınağın dışında buluşma numarasına
Kılıf olsun diye.

KORO BAŞI

Nefret ederim haksızca planlar yapıp
Onları aldatmacalarla süsleyen adamlardan.
Varsın olsun dostum cahil, iyi insan olsun da.
Daha iyidir zeki ama kötücül birinden.

YAŞLI ADAM

En kötü ayıbı da
Getirmesi evine soysuz, anasız,

Kölenin birinden olma o oğlanı.
En azından daha az günahı olurdu,
Söyleseydi sana açıkça, alsaydı rızanı,
Yapsaydı saygın bir kadından çocuk, senin olmuyor diye.
Kabul etmeseydin de
Gidip bulmalıydı bir Aiol[55] kadını kendine.
Yapmalısın şimdi bir kadının görevini,
Öldür onları, kocan ve oğlun öldürmeye çalışmadan seni.
Ya zehir ya da bir kılıçla, bir oyunla belki.
Davranmazsan şimdi, yok say kendini.
Buluştu mu iki düşmanın bir evde, olmayacak şansın.
Ben yardım edeceğim sana, öldüreceğim çocuğu senin için,
Gideceğim ziyafeti hazırladığı yere,
Ödemiş olacağım borcumu efendilerime böylece,
Ya öleceğim ya da bağışlanacak canım.
Kölenin adındadır tek ayıbı.
Dürüst bir kölenin yoktur özgür bir adamdan farkı.

KORO BAŞI

Ben de paylaşacağım senin kaderini, hanımım,
Ölmek olsun, yaşamak olsun onurla.

KREUSA *(Duraklar, sonra öne çıkar.)*

Ah yüreğim, nasıl susayım?
Nasıl anlatayım o sırrı,
Umursamadan hiç ayıbı?
Ne tutar ki hâlâ dilimi?
Kim kaldı yargılayacak beni?
İhanet etmedi mi bana kocam?
Evimden oldum, çocuktan mahrum,
Suya düştü tüm umutlarım,
Saklarsam her şeyi,
Saklarsam hüzünlü gebeliğimi,
Mutlu yaşarım sandım.
Olmadı! Hayır! Yeminim olsun ki
Ulu Zeus'un yıldızlı evine,

Tanrıçaya, oturan dağların tepelerinde[56],
Tritonis'in[57] kutsal kıyılarına,
Saklamayacağım daha fazla.
Attığım zaman bu yükü üzerinden
Hafifleyecek kalbim.
Düşer gözlerimden yaşlar, acır içim,
Kurbanı oldum hem erkeklerin hem tanrıların.
İfşa edeceğim onları,
O nankör kadın düşmanlarını.
Ey, tatlı melodiler çalan
Yedi telli liriyle,
Mousa'lara[58] övgüler düzen
Bir kuru boynuzla,
Sen, Leto'nun oğlu,
Anlatacağım suçunu işte şimdi, burada.
Geldin altın gibi
Parıldayan saçlarınla
Ben toplarken
O yaldızlı çiçeklerden.
Tuttun bileklerimden sürüdün
Ben haykırırken anam için.
Götürdün beni bir mağaraya
Sahip oldun bana, sen, bir tanrı
Yoktu hiç utanman,
Boyun eğmiştin Kıbrıslı'ya[59].
Doğurdum çocuğunu
Istırap içinde
Korktum anamdan,
Yatırdım o yatağa
Aldığın beni zorla koynuna.
Ah! Öldü o yavrucak,
Yedi yabanıl kuşlar,
İkimizin çocuğu.
Sen hâlâ çalarsın lirini,

Översin kendini.
Duy sesimi ey Leto'nun oğlu,
Dünyanın merkezindeki tapınağından,
Ve altın tahtından
Kehanet dağıtan,
Sanadır bu sözlerim:
Ey kötülerin koruyucusu,
Borcun yoktu kocama
Verdin ona rağmen
Bir oğul o adama.
Ama benim oğlum, ey taş kalpli senin de oğlundu hem,
Öldü gitti, yem oldu kuşlara,
Anasının giydirdiği elbiselerle beraber.
Lanet olsun Delos'a da,
O defne ağacına da
Altında yetişen zarif yapraklı palmiyenin
Leto doğurmuştu seni, Zeus'un oğlunu, orada.

(Ağlarken hıçkırıklara boğulur, tapınak merdivenlerine çöker. Koro onun etrafında toplanır.)

KORO BAŞI

Ah ne büyük bir kederdir paylaştığınız,
Kim ağlamaz ki duyduğunda?

YAŞLI ADAM

Kızım, bakakaldım yüzüne,
Şaşkınlık aldı aklımı.
Tam bir dert gitti başımdan derken,
Bir başkası çıktı arkasından,
Unuttum şimdiki üzüntüleri,
Söylediklerin yeni elemler getirdi.
Ne diyorsun? Ne çocuğu bu, doğurduğunu söylediğin?
Nerede bıraktın bebeğini
Hayvanlara yem olsun diye? Tekrar söyle.

KREUSA

Söyleyeceğim utansam da.

YAŞLI ADAM

Bilirim ben dostlarımla ağlamasını.

KREUSA

Dinle o zaman. Kekrops'un tepesinin[60] kuzeyindeki
Mağarayı bilir misin? Makrai dedikleri yerde.

YAŞLI ADAM

Bilirim. Yakındır Pan'ın sunakları ve tapınağı oraya.

KREUSA

Orada başıma geldi bütün bu korkunçluklar.

YAŞLI ADAM

Öyle mi? Ağlamaya başladım bak şimdiden.

KREUSA

Phoibos aldı kollarına beni rızam olmadan.

YAŞLI ADAM

Ah kızım, aslı bu muydu acaba daha önce söylenenlerin?

KREUSA

Ne olduklarını söyle de doğrusunu anlatayım.

YAŞLI ADAM

Demişlerdi ki gizli bir hastalığın varmış.

KREUSA

Biliyorsun artık neyin acısını çektiğimi aslında.

YAŞLI ADAM

Nasıl sakladın Apollon ile beraber olduğunu?

KREUSA

Bir bebeğim oldu. Dinle ne olur beni.

YAŞLI ADAM

Nerede oldu, kim yardım etti sana? Yalnız mıydın yoksa?

KREUSA

Tek başımaydım, Apollon'un beni götürdüğü mağarada.

YAŞLI ADAM

Nerede peki şimdi? Çocuksuz olmayasın artık.

KREUSA

Öldü. Hayvanlar yesin diye bırakıldı orada.

YAŞLI ADAM

Öldü mü? O kansız Phoibos yardım etmedi mi sana?

KREUSA

Etmedi. Bebek Hades'in[61] yanında yetişti.

YAŞLI ADAM

Kim bıraktı peki çocuğu? Sen değildin, değil mi?

KREUSA

Ben bıraktım, sarıp sarmalayıp elbiselerimle bir gece.

YAŞLI ADAM

Kimse ortak olmadı değil mi bu günahına?

KREUSA

Hayır, kimse şahit olmadı sessizlik ve kahrımdan başka.

YAŞLI ADAM

Nasıl bırakabildin yavrunu orada, içinde bir mağaranın?

KREUSA

Matemlerle, nasıl olacak?

YAŞLI ADAM

Acımasızlık etmişsin ama Apollon senden de beter.

KREUSA

Ah bir görseydin bana uzanan kollarını bebeğin!

YAŞLI ADAM

Meme ver, kollarına al diye mi?

KREUSA

Yapmadım istediklerini, gaddarlık ettim ona.

YAŞLI ADAM

Neden bırakıp gittin yavrunu?

KREUSA

Umdum kurtarır diye tanrı kendi çocuğunu.

YAŞLI ADAM

Ne felaketler geldi şanlı evine.

(Duraklarlar.)

KREUSA

Neden saklarsın yüzünü ihtiyar, neden ağlarsın?

YAŞLI ADAM

Çok mutsuz olduğunuzu gördüğümden senin ve babanın.

KREUSA

Böyledir hayat. Değişir her şey bir anda.

(Yaşlı Adam sessizce Kreusa'yı öne doğru getirir.)

YAŞLI ADAM

Artık ağlamayalım, çocuğum.

KREUSA

Ne yapayım başka? Yoktur derdimin çaresi.

YAŞLI ADAM

Almalısın sana karşı hata edenlerden öcünü.

KREUSA

Ölümlüyüm ben, nasıl mücadele edeceğim bir tanrıyla?

YAŞLI ADAM

Yak Apollon'un bu tapınağını.

KREUSA

Korkarım ondan. Derdim var istemediğim kadar.

YAŞLI ADAM

Kocanı öldür. Buna yeter gücün.

KREUSA

Bir zamanlar sadıktı bana. Görmezden gelemem onu.

YAŞLI ADAM

Onun çocuğunu öldür o zaman; bela olacak başına.

KREUSA

Ah nasıl? Keşke yapabilsem, yapardım hemen!

YAŞLI ADAM

Vermelisin hizmetçilerine keskin bıçaklar.

(Duraklarlar.)

KREUSA

Peki, yapılacak öyleyse. Nerede ama?

YAŞLI ADAM

Dostlarıyla beraber yiyip içtiği kutsal çadırda.

KREUSA

Göz önünde olacak her şey, köleler bir şey yapamaz.

YAŞLI ADAM *(Umutsuzca.)*

Ne korkakmışsın; peki, seni duyalım öyleyse.

(Kreusa planını hazırlarken bir an sessizlik olur. Yaşlı adamın yanına gider, alçak sesle, hızlıca ve kararlı bir tavırla

konuşmaya başlar.)

KREUSA

Var kesin ve göze çarpmayacak bir şey aklımda.

YAŞLI ADAM

Yardım edebilirim ben de sana istediğini başarmakta.

KREUSA

Dinle beni. Bilir misin toprak ananın çocuklarının savaşını?

YAŞLI ADAM

Gigant'larla tanrıların mücadelesi Phlegra'da[62].

KREUSA

Topraktan çıkmıştı fena bir yaratık, Gorgon'du[63] adı.

YAŞLI ADAM

Bela olsun diye tanrıların başına, korusun diye çocuklarını.

KREUSA

Evet, ama öldürmüştü onu Zeus'un kızı Pallas.

YAŞLI ADAM

Duymuş muydum ben bu hikâyeyi daha önce?

KREUSA

Elbette. tanrıçanın göğsünde durur Gorgon'un derisi.

YAŞI ADAM

Aigis denen zırhı değil mi Athena'nın?

KREUSA

Öyle isim verdiler, hemen atıldığından savaşa.

YAŞLI ADAM

Neye benziyordu bu vahşice şey?

KREUSA

Yılanlarla dolanmış bir göğüslük.

(Sabırsızca bekler.)

YAŞLI ADAM

Peki de çocuğum, nasıl zarar verecek bu şey düşmanlarına?

KREUSA

Erikhthonios'u bilir misin? Bilmelisin mutlaka.

YAŞLI ADAM

Kurucusu evinizin, toprağın oğlu.

KREUSA

Doğduğunda, Athena...

(Duraklar.)

YAŞLI ADAM

Ee, neymiş? Söyle haydi, korkma.

KREUSA

(Kısık bir sesle.)

...iki damla Gorgon kanı vermiş ona.

YAŞLI ADAM

Bu kanın erkeklerde bir etkisi mi var?

KREUSA

Biri zehirdir, diğeri iyileştirebilir her hastalığı.

YAŞLI ADAM

Nasıl vermiş ki bir bebeğe bunları?

KREUSA

Altın bir zincirle, babama kalmış sonradan.

YAŞLI ADAM

O ölünce de sana mı kaldı?

KREUSA

Evet, bileğimde taşırım hep.

YAŞLI ADAM

Nasıldır peki bu ikili hediye?

KREUSA

İşte bu, damardan çıkarılan...

YAŞLI ADAM

Nasıl kullanılır? Ne olur kullanınca?

KREUSA

Hayat verir, geçirir hastalıkları.

YAŞLI ADAM

Diğeri ne işe yarar peki?

KREUSA

Öldürür, Gorgon'un yılanlarından gelme zehir.

YAŞLI ADAM

Ayrı mı taşırsın bunları, beraber mi?

KREUSA

Ayrı. İyiyle kötü gelmez bir araya.

YAŞLI ADAM

Ah benim canım yavrum, istediğin her şey elinde.

KREUSA

O çocuk ölecek bunun sayesinde, sen yapacaksın o işi de.

YAŞLI ADAM

Söyle bana nasıl olacak, zamanını, yapayım hemen.

KREUSA

Atina'da, evime girdiğinde.

(Köle düşünürken bir anlık sessizlik olur.)

YAŞLI ADAM

Yok, benimkine güvenmediğin gibi, ben de güvenemedim bu plana.

KREUSA

Neden? Gördün mü sen de benim gördüğüm hatayı?

YAŞLI ADAM

Suçlu musun masum musun bakmadan öldürürler seni.

KREUSA

Hep kıskanır üvey anneler çocukları.

YAŞLI ADAM

Şimdi öldürmelisin çocuğu ki suçu reddedebilesin.

KREUSA

Hem daha çabuk ulaşırım istediğime.

YAŞLI ADAM

Boz kocanın oyununu, göster ona.

KREUSA

Biliyorsun musun ne yapacağını?
Al bakalım elimdeki Athena'nın hediyesi altın bileziği,
Git kocamın gizlice ziyafet verdiği yere,
Yemeği bitirip de
Başladılar mı tanrının şarabını dökmeye,
Elbisenle saklarken koy bir damla
Genç adamın bardağına.
Ver soyumun varisi olacak o çocuğa.

İçti mi son damlasına kadar o şarabı,
Ölmüş olacak burada,
Asla göremeyecek güzel Atina'yı.

YAŞLI ADAM

Git artık sen kaldığımız yere,
Ben de yapacağım üzerime düşeni.
(Duraklar.)
İhtiyar ayağım, haydi, güç gelsin biraz sana,
Yıllar esirgese de senden.
Yürü efendilerinle düşmanların üzerine,
Yardım et öldürmeye, atmaya onu evden.
Şanslı insan olmalı erdemli.
İstediğimizde ise düşmanlarımızı yaralamak,
Yoktur hiçbir kanun bizi durduracak.
(Çıkarlar.)

KORO

Deyiş

Ey Demeter'in[64] yolları koruyan kızı[65],
Hükmeden gelip geçenlere, gece gündüz,
Göster doğru yolu
Kraliçenin gönderdiği
Ölüm taşıyan o kadehe,
Gorgon'un kesik başından damlayan kanla mayalanmıştır o şarap,
Erekhtheus'un evine karşı
Elini kaldırmaya cüret eden için.
Olmasın kentimizde güç
Erekhtheus'un soyundan başka
Kimsenin elinde.

Karşı Deyiş

Hanımım planlamakta bir cinayet,
Olursa başarısız, iyi kullanılmazsa bu zaman,
Yok olacak tek umudu.
Saplayacak göğsüne bir kılıç ya da
Geçirecek boynuna ilmiği,

Acısını dindirecek başka bir acıyla, gidecek yerin altına.
Asla dayanamayacaktır evinin
Ellerine geçmesine yabancıların,
Soylu bir aileye mensupken,
Hâlâ apaçık
Görürken gözleri.

Deyiş

Ah ezgilerin tanrısı Dionysos, utanırım senden,
Apollon'un oğlu tutarsa nöbeti uyumadan,
Senin yoldaşlarının dans ettiği o pınarın başında,
Yanarken meşaleler kutlama gecesinde,
Katılırken gökteki yıldızlar bu dansa,
Onlarla beraber ay da,
Elli Nereid[66] dans ederken
Denizin derinliklerinde,
Akıp duran nehirlerin kaynaklarında,
Onurlandırarak altın taçlı genç kızı[67] ve
Ulu anası Demeter'i.
Kralı olmayı umuyor
İşte oranın,
Kendine istiyor başkalarının hakkını.

Karşı Deyiş

Ey siz yılan dilliler, anlatır durursunuz
Kadınların günahkâr aşklarını,
Bakın görün işte, o ahlaksız erkeklerden
Ne kadar üstünüz erdemlilikte.
Erkeklerin yaptıkları da
Anlatılsın, onlar da yargılansın bundan böyle.
İşte şimdi Zeus'un çocuklarından biri,
Nankörlük etmekte,
Kendisinin ve Kreusa'nın çocuğuyla
Reddetti mutlu etmeyi hanımımızı.
Belli çok düşündüğü
Başkalarını ise
Hemen bir oğul buluverdi kocasına.

(Kreusa'nın bir kölesi girer, oldukça telaşlıdır.)

KÖLE

Siz kadınlar, söyleyin bana
Bilir misiniz nerededir Erekhtheus'un kızı?
Aradım bütün kenti ama nafile, bulamadım.

KORO BAŞI

Ne oldu? Nedir bu acelen?
Ne haber getirdin ona?

KÖLE

Geliyorlar arkamdan.
Delphili askerler arıyor hanımı, öldürecekler taşlarla.

KORO BAŞI

Ne diyorsun? Anladılar mı
Çocuğu öldürmek için kurduğumuz gizli planı?

KÖLE

Öyle. Sadece siz olmayacaksınız üstelik hanımın kaderini paylaşan.

KORO BAŞI

Kimseye söylememiştik, nereden duydular?

KÖLE

Tanrı istemedi kanla kirlensin evi,
Buldu bir yol engellemek için
Gerçekleşmesini adaletin.

KORO BAŞI

Ama nasıl? Ne olur anlat her şeyi.
Madem öleceğim, en azından
Kaderimi bileyim.

(Kadınlar köleye yaklaşırlar.)

KÖLE

Kreusa'nın kocası çıktı Phoibos'un tapınağından
Aldı yanına yeni oğlunu da katılmak için ziyafete ve
Tanrılar için yaptığı kurban törenine.
Ksuthos gitti Dionysos'a adanmış kutsal ateşin yandığı yere
Tanrının kayalarını ıslatabilmek için

Oğluyla kavuştuğu için
Kestiği kurbanın kanıyla.
"Oğlum," dedi, "sen kal burada,
Bak da işçiler inşa etsin dört yanı kapalı bir çadır.
Uzun sürerse kurban kesmek
Doğumun için, tanrılara,
Beklemeden başlayın ziyafete dostlarınla."
Aldı yanına kurbanlık hayvanları, koyuldu yola.
İon yaptırdı çadırı tanrılara saygıyla,
Direkler üzerine, gerek duymadı duvarlara.
Güneşin ışınlarını da hesaba kattı
Ki yakmasın ziyafete katılacakları.
Bir kare ölçtü her kenarı yüz ayak,
Tüm Delphililer sığabilsin diye.
Çadırın üstünü örtmek için
Aldı tapınağın odasından kutsal örtüler,
Hayran olunası hepsi.
İlk serdiği kumaş,
Ganimetti Amazonlar'dan[68],
Zeus oğlu Herakles'in adadığı tanrıya.
Desenler vardı üzerinde:
Uranos[69] toplamaktaydı yıldızları gök kubbeye,
Helios[70] sürüyordu arabasını günün son ışıklarına doğru,
Getiriyordu arkasında
En parlak yanan yıldızı batıda.
Kara elbiseli Nyks[71]
Gelirken iki atın çektiği arabasıyla,
Takip ediyordu diğer yıldızlar onu.
Pleiad'lar[72] ve Orion[73] elinde kılıcıyla,
Geçiyorlardı göğün ortasından,
Onların üzerinde Arktos[74], döndürmüş altın kuyruğunu gökte.
İri dolunay saçmakta ışınlarını, haber vermekte ayın ortasını,
Hyad'lar[75], en güvendiği denizcilerin,

Sonra Eos[76], yönlendiren tüm yıldızları.
Örttü yanları da başka örtülerle ancak yabancı yerlerden gelmeydi onlar.
Yunanlarla savaşmış güzel gemiler vardı,
Yaratıklar vardı, yarı insan, yarı canavar; atlılar, geyik ya da aslan avlayan.
Girişte ise görünüyordu Kekrops ve kızları, dolanmışlar yılanlara.
Bir Atinalının hediyesiydi bu.
Sonra altından kâseler koydu masanın ortasına.
Bir haberci gidip duyurdu herkese,
Açık olduğunu ziyafetin
Gelmek isteyen tüm Delphililere.
Dolduğunda çadır, taçlar taktılar başlarına çiçekten,
Yediler zengin sofradan istediklerini doyana kadar.
Bitirdiklerinde yemeyi,
Geldi yaşlı bir adam,
Eğlendirdi herkesi gariplikleriyle.
Su döktü sürahilerden herkes elini yıkasın diye,
Mür yaktı sonra, başına geçti altın kâselerin.
Geldiğinde vakti içki ve müziğin,
Dedi ki, "Yeter bu küçük kaplardan içtiğimiz,
Büyüklerini getirin, yerine gelsin neşemiz."
Herkes altın ve gümüş kaplardan aldı sonra,
O ise yeni bulduğu efendisine hizmet etmek için
Kendi eliyle doldurup
Bir kap verdi ona.
Meğerse koymuş içine
Ölümcül bir zehir,
Diyorlar ki hanımımız vermiş ihtiyara,
Yeni oğlunu öldürmek için.
Yokmuş kimsenin de haberi.
Ancak aldığında çocuk eline içki kabını
Bir kölenin ağzından döküldü kötülüğün işareti.
Yetişmiş tapınakta, becerikli kâhinlerin yanında,

Bildi ne demek olduğunu, başka bir kap doldurttu.
İlk kaptaki şarabı döktü toprağa,
Herkese de söyledi onun yaptığını yapmalarını.
Sessizlik çöktü üzerimize
Kutsal kapları doldururken su ve Byblos[77] şarabıyla.
Böyle olup giderken,
Gürültüyle bir grup güvercin girdi çadıra.
Tapınakta yaşarlarmış, hiç korkuları yok ondan.
Gidermek için susuzluklarını
Konukların döktüğü şaraba daldırdılar gagalarını.
Geçti o güzel tüylü kursaklarından.
Zarar vermedi şarap güvercinlere, bir tanesi dışında.
O içmişti İon'un şarabını döktüğü yerden.
Titremeye başladı tüylü vücudu,
Çığlıklar attı acı acı.
Tüm konuklar dönüp baktı şaşkınlıkla.
Öldü kasıla kasıla, pembe ayakları rahatladı sonra.
Tanrının kehanetle haber verdiği o çocuk
Uzattı kollarını masanın karşısına ve bağırdı:
"Kimdi beni öldürmeye çalışan? Söyle bana ihtiyar,
Sendin altın kapların başında duran,
Sen verdin içkimi bana."
Tuttu yaşlı adamı kolundan, aradı hemen üstünü başını,
Bulabilmek için ortaya çıkaracak bir şey suçunu.
Kanıtlandı suçu, kendisi de istemeye istemeye anlattı
Kreusa'nın nasıl oğlanı zehirlemek için plan kurduğunu.
Loksias'ın yetiştirdiği çocuk topladı konukları,
Çıktı çadırdan alabildiğine hızla,
Gitti hemen Delphili soyluların yanına.
"Ey, bu kutsal şehrin yöneticileri," dedi,
"Yabancı bir kadın, Erekhtheus'un kızı,
Beni zehirlemeye çalıştı."
Delphili soylular oylama yaptılar, karar verildi çoğunluğun isteğiyle

Hanımımın taşlanmasına. Öldürmeye çalıştığı için
Tapınağın içinde, kutsal birini.
Onu arıyorlar şimdi bütün şehirde.
Birdi bin oldu dertleri.
Çocuk istediğinden geldi Phoibos'a,
Şimdi tehlikede canı, uçtu gitti umutları.

KORO

Hiç kaçış yolu yok, mahvolduk,
Buldu ölüm bizi.
Ortaya çıktı
Dionysos'a adanmış şarabın
Tatlandırıldığı, cinayet için,
Öldürücü kanıyla engereğin.
Belli oldu artık, yerin altındaki tanrılar adına
Yok edileceğiz.
Taşlayacaklar hanımımızı.
Nasıl kaçayım uçup da
Dünyanın en dip çukuruna
Sakınmak için o taşlardan?
Bir araba mı bulsam
Hızlı atların çektiği
Ya da atlasam mı bir geminin pruvasına?
Olanaksızdır saklanmak,
Bir tanrının yardımı olmadan.
Ah bahtsız hanımımız, ne acılar bekliyor seni?
Bizim de çekmemiz gerekmez mi o acıları,
Zarar vermeye çalıştığımız için bir başkasına,
Bulsun diye adalet yerini?

(Kreusa koşarak gelir, oldukça telaşlı ve çaresizdir.)

KREUSA

Peşimdeler, ey dostlar, kıymak isterler bana;
Kâhinin yardımcıları verdiler kararlarını, alacaklar canımı.

KORO BAŞI

Biliyoruz başındaki belayı, bahtsız hanımım.

KREUSA

Nereye saklanayım öyleyse? Kaçtım
Onları kandırıp zorla attım kendimi evden dışarı.

KORO BAŞI

Neresi var ki sizin için sunaktan başka?

KREUSA

Ne yararı var onun bana?

KORO BAŞI

Tanrı korur ona sığınanı.

KREUSA

Öyle ama suçlu bulundum kanunen.

KORO BAŞI

Önce yakalamaları gerekir sizi.

KREUSA

İşte geliyor hasımlarım,
Koşuyorlar ellerinde kılıçlarla.

KORO BAŞI

Oturun sunağa şimdi.
Ölürseniz burada, suç işlemiş olacak öldürenler sizi.
Artık kadere boyun eğmeli.

(Kreusa hızla sahnenin gerisindeki sunağa gider. Üzerine oturduğu anda Delphili bir kalabalığın takip ettiği silahlı adamların başındaki İon, elinde bir kılıçla sahneye girer. Kreusa'nın sunakta oturduğunu bir süre fark etmez.)

İON

Ey Kephisos[78], boğa suratlı atası o kadının,
Nasıl bir engereğe olmuşsun sebep
İçinde yanar ölümcül bir ateş,
Hiçbir şeyden kaçınmayan kadın,
Kanıyla zehirlemeye kalkıştığı,
Gorgon'a denk!
Yakalayın onu, atıldığında Parnassos'un tepesinden
Bozulsun o kusursuz bukleleri.
Şansım varmış yoksa

Kurban gidecektim Atina'da bir üvey anaya.
Burada, dostlarımın yanında,
Gördüm asıl amacını, düşmanlığını, kinini.
Evinde kalıyor olaydım
Yerin altına gönderirdin beni hemen.
(Birden sunaktaki Kreusa'yı görür. Koşar yanına gider.)
Ne sunak kurtarabilir seni
Ne de Apollon'un tapınağı,
Acırım ben yalnızca kendime ve anama,
Hep aklımda, olmasa da yanımda.
(Yanındaki insanlara döner.)
Görüyorsunuz yaptığı hainlikleri,
Bitmiyor oyunları, üst üste hepsi!
Kaçmış gelmiş, sığınmak için tanrının sığınağına,
İşlediği günahın cezasını çekmemek için.

KREUSA

Öldürmeyin beni, uyarırım sizi,
Bu yeri koruyan tanrı için de konuşurum,
Sadece kendim için değil.

İON

Senin ne hakkın var onun adına konuşmaya?

KREUSA

Bedenim ona aittir, tanrıya adadım kendimi.

İON

Ben de öyle ama zehirlemeye çalıştın beni.

KREUSA

Artık değilsin, buldun ya babanı.

İON

Babam gelene kadar Phoibos'un kölesiydim.

KREUSA

Demek ki değilsin şimdi. Bense tanrıya aitim artık.

İON

Sende ne kadar yoksa benim o kadar saygım vardı, tanrıya karşı.

KREUSA

Evime girecek olan düşmanı öldürmek istedim sadece.

İON

Elimde silahla evine mi girdim?

KREUSA

Erekhtheus'un evini yakıp yıkmaya çalıştın.

İON

Ne yangını? Nereye meşale taşımışım ben?

KREUSA

Zorla elimden almak istedin evimi.

İON

Babam verdi bana kazandığı toprakları.

KREUSA

Nasıl bölüşebilir Aioller koca Atina'yı?

İON

O kurtardı çünkü kendi elleriyle.

KREUSA

Dostumuz olaydı sahiplenmezdi kurtardığı toprağı!

İON

Sırf yapabileceklerimden korkup da mı öldürmek istedin beni?

KREUSA

Kendi canımı kurtarmak için yapmaya karar verdiğinde.

İON

Kıskandın babamı, kendi çocuğun olamadığı için.

KREUSA

Yağmalayacak mısın vârissiz bir evi?

İON

Yok mu paylaşmama izin babamın malını?

KREUSA

Bir kılıç, bir kalkan; anca bunlara var hakkın.

İON *(Kızar.)*

Haydi, kalk sunaktan, uzaklaş tapınaktan.

KREUSA *(Adalet duygusu, kinine yenilir.)*

Sen git de ananı bul, ona öğüt ver.

İON

Caniliğin cezasız mı kalsın?

KREUSA

Beni bu tapınakta öldürmeyi göze alırsan o başka.

(Yakarırmışçasına sunağın üzerindeki çelenkleri kavrar.)

İON

Tanrıya adanmış çelenkler nasıl yardım etsin sana?

KREUSA

Yaralamak isterim ben de bana zarar vereni.

İON

Ne korkunç şeydir bu! Tanrıların insanlar için
Koyduğu kanunların yok iyi tarafı, değil akıl işi.
Hakkı olmamalı suçluların sığınmaya sunaklarda,
Kovalamalı tanrı onları.
Kirletirler tanrıları pis elleriyle.
Erdemlilere, mağdurlara ait olmalı tapınaklar,
Hem iyisi hem kötüsü gelip de
Tanrıdan aynısını göreceğine.

(Pythia tapınaktan çıkarak sahneye gelir. Yaşlı ve onurludur. Belinde altından bir kuşakla bağlanmış uzun beyaz elbiseler giymektedir. Başında defne yapraklarından bir taç ve görevinin simgesi olan bir kurdele veya bant vardır. Elinde yün şeritlerle bezenmiş bir beşik tutmaktadır)

PYTHİA

Dur bakalım, oğul. Phoibos'un kâhini olan ben,
Seçilmiş olan tüm Delphililer tarafından,
Hizada tutmak için üçayağın kadim yasasını,
Geldim buraya, kalkıp kehanet makamından.

(İon Pythia'yı büyük bir saygıyla karşılar.)

İON

Ey ana, saygılarımı sunarım sana! Öz anam olmasan da öyle sayarım seni.

PYTHİA

Yine de ana de bana. Mutlu ediyor beni.

İON

Beni nasıl öldürmeye çalıştığını duydun, değil mi?

PYTHİA

Duydum, ama senin yaptığında iyilik değildi.

İON

Öldürmeye hakkım yok mu bir caniyi?

PYTHİA

Kadınlar düşman olur hep kocalarının kendilerinden olmayan çocuklarına.

İON

Üvey analar fena davranırlar hep onlara.

PYTHİA

Hayır. Babanın yurduna gitmek için bu tapınaktan ayrıldığında...

İON

Ne yapmalıyım? Nedir öğüdün?

PYTHİA

İyi alametlerle gitmelisin Atina'ya.

İON

Masumdur düşmanlarını öldüren insan.

PYTHİA

Bırak artık konuşmayı. Dinle beni.

İON

Konuş öyleyse. Söylediklerin olacaktır yararıma.

PYTHİA

Gördün mü şu elimdeki beşiği?

İON

Yünle donanmış eski bir beşik bu.

PYTHİA

Bunun içinde buldum seni, daha yeni doğmuşken.

İON

Ne diyorsun? Duymamıştım bunu daha önce.

PYTHİA

Sakladım sır olarak yıllarca. Anlatabilirim artık.

İON

Nasıl sakladın benden bunu yıllar boyunca?

PYTHİA

Tanrı istedi kölesi olasın.

İON

Şimdi de vaz mı geçti? Nasıl emin olurum bundan?

PYTHİA

Buluşturdu babanla seni, gitmene karar verdi.

İON

Niye atmadın o beşiği? Tanrı öyle mi istedi?

PYTHİA

Apollon koydu o kararı aklıma.

İON

Neymiş o? Söyle bana. Duymak istiyorum her şeyi.

PYHTİA

Bulduğum beşiği yanımda tutmayı.

İON

Peki ne yararı var bunun bana? Var mıdır zararı?

PYTHİA

Sarıldığın kundak içinde hâlâ.

İON

Anamı bulmamı sağlayacak o elindekiler.

PYHTİA

Tanrı almanı istedi şimdi, ne daha önce ne daha sonra.

İON

İşte kutlu bir günün emareleri bunlar!

(Pyhtia beşiği İon'a uzatır.)

PYTHİA

Al bunu yanına, başla ananı aramaya.

İON *(Beşiği alırken)*

Tüm Asya'da, Avrupa'nın en uçlarında!

PYTHİA

O senin bileceğin. Ben seni
Büyüttüm oğlum, Phoibos istedi diye.

Şimdi de verdim sana alıp saklamamı istediklerini.
Bilmem neden böyle olsun istedi.
Yoktu bilen kimse bu beşiğin neden
Bende olduğunu, var olduğunu bilen yoktu bir insan bile.
Gel vedalaşalım şimdi. Oğlummuş gibi öpeyim seni.
(İon'a sarılır. Döner ve tapınak basamaklarını tırmanmaya başlar. Sonra dönüp tekrar İon'a bakar. Son sözlerinde bir öğüt verir.)
Ananı aramaya gelince, başlaman gerekir ona da.
Delphili bir kadın olabilir seni tapınağa bırakıp kaçan.
Önce sor soruştur buralarda,
Bulamazsan diğer kentlerine git Yunanistan'ın.
Biz dediğimizi dedik artık,
Hem seni yakından izleyen Apollon hem de ben.
(Tapınağın kapısından geçerek çıkar.)
İON *(Elleriyle yüzünü siler.)*
Ah gözlerime yaş dolar ne zaman ansam
Beni doğuran kadını,
Yasak bir aşktan olma,
Gizlice bırakmış beni,
Almamış kucağına.
Onun yerine isimsiz,
Hizmet ettim Apollon'a kendi evinde,
Acımasızdı belki kaderim ama merhametli davrandı tanrı bana.
Anamın sevgisinden mahrum kaldım,
Onunla beraber mutlu mesut yaşayabilecekken kucağında.
Anam da zorluk çekti,
Mahrum kaldı sevinçten, çocuğunun getireceği.
Tanrıya adayacağım bu beşiği şimdi,
Versin diye mutlu haberler bana.
Anam bir köleyse,
Hiç bilmemek daha iyi olur onu bulmaktansa.
Ey Phoibos, adıyorum senin tapınağına...
İyi de ne olacak ki o zaman?

Tanrının isteğine karşıdır bu,
Korudu benim için anamdan kalma bu yadigârları.
Cesaretimi toplayıp açmalıyım bu beşiği.
Kaçamam kaderimden.
Ey kıymetlilerimi koruyan kutsal ipler ve şeritler,
Acaba ne sırlar saklarsınız benden?
(Beşiğin üzerindeki yün şeritleri çözer.)
Bir mucize! Bakın beşiğin örtüsüne,
Hiç bozulmamış sanki, çürümemiş saz da.
Burada durmalarına rağmen yıllarca.
(Kreusa heyecandan titremeye başlar, gözlerini beşiğe dikmiştir.)

KREUSA

Neler görüyorum? Hiç ummazdım böylesini.

İON

Konuşma sen, diyeceğini dedin bana.
(Kreusa büyük bir çabayla sakinleşir, yavaş yavaş sunağın yanında ayağa kalkar. Delphililerden oluşan kalabalık, kendi kadın köleleri ve İon susup ona bakarlar.)

KREUSA

Susacak zaman değildir bu.
Emir verme bana.
Seni, yeni doğmuş bebeğimi
O beşikte terk edip gitmiştim ben,
Makrai kayalarının üzerini örttüğü akropol mağaralarında.
Uzaklaşacağım şimdi sunaktan,
Ölümüme sebep olacak olsa da.
(Sunaktan hızlıca uzaklaşır, İon'a doğru koşar, kollarını boynuna dolar.)

İON

Yakalayın şu kadını! Almış aklını tanrı,
İnmesini sağladı sunaktan. Bağlayın ellerini, kollarını.

KREUSA

Buyur, öldür beni. Ama benimsin hem sen,

Hem bu beşik hem de içindeki her şey.

İON

İkiyüzlü kadın, numara yapıp kandırmaya çalışıyorsun beni.

KREUSA

Asla! Buldun seni asıl seveni.

İON

Ne sevmesiymiş? Öldürmeye çalıştın gizliden gizliye.

KREUSA

Sen oğlumsun benim. Oğlunu sever her anne ne olursa olsun.

İON

Bırak artık yalan söylemeyi. Cevabım vardır hepsine.

(Kreusa'yı kandırmaya karar verir.)

KREUSA

Ver o zaman! Ben anlatayım yeter ki oğlum.

İON

Bir şey var mı bu beşiğin içinde?

KREUSA

Seni bıraktığımda koyduğum eşyaların var.

İON

Görmeden söyleyebilir misin ne olduklarını?

KREUSA

Yaparım. Beceremezsem ölmeye razıyım.

İON

Söyle o zaman. Acaba nereden geliyor kendine bu güvenin?

(Beşiği açar.
Kreusa'nın içini görmesini engeller.)

KREUSA

Daha çocukken dokuduğum bir kumaş olacak.

İON

Anlat nasıl bir şey olduğunu. Bir sürü şey dokur genç kızlar.

KREUSA

Bitmemiş, deneme için yapılmış bir parça.

İON

Üstünde ne var peki? Bunda kandıramazsın beni.

KREUSA

Merkezinde bir Gorgon vardır.

İON *(Kendi kendine.)*

Ey Zeus! Nedir bu başıma gelenler?

KREUSA

Etrafında yılanlar var, asigise benzer.

İON

Öyle, anlatıyor kâhin gibi!

KREUSA

Çok eskiden kalmış bir kızcağızın el işi.

İON

Başka? Şansın tükendi mi yoksa?

KREUSA

Yılanlar vardı altından, şanlı soyumuzun simgesi olan.

İON

Athena'nın hediyesi mi?

KREUSA

Evet, Erikhthonios'un anısına.

İON

Ne için bu yılanlar? Anlat bakalım.

KREUSA

Birleşip kolye olurlar, yeni doğmuş bebek için.

İON *(Beşikten çıkarıp gösterir.)*

Evet, işte burada.

(Artık Kreusa'nın haklı çıkmasını istemektedir.)

Başka ne var, bilmek isterim.

KREUSA

Athena'nın akropole diktiği ilk zeytin ağacından dallarla
Çelenk yaptım, koydum üzerine.
Oradaysa hâlâ, koruyordur yeşilliğini
O ağaç kutsal olduğundan ölmez asla.

(İon ikna olmuştur; annesine koşar.)

İON

Ah benim canım anam, ne mutlu oldum seni gördüğüme,

Öpmek seni, bilmek iyi olduğunu!

KREUSA

Ah oğlum! Helios'tan da parlak ışığım benim.
(Tanrı affetsin beni.) Kollarımdasın sonunda.
Buldum seni bütün ümitsizliğime rağmen,
Sanırdım ki yer altında
Yaşarsın, Persephone'nin karanlıklarında.

İON

Anacım, evet, bak kollarındayım artık,
Öldü sandıydın ama canlanıp geldim sana.

KREUSA

Ah berrak gökyüzünün sonsuz enginliği,
Nasıl anlatayım sevincimi,
Nasıl ağlayayım?
Aklımın alamayacağı bu mutluluğa nasıl oldu da eriştim?
Neden benim başıma geldi?

İON

Başka bir şey olamazdı daha olanaksız,
Senin oğlun olduğumu öğrenmekten.

KREUSA

Titriyorum korkudan.

İON

Neden? Kavuştun ya artık oğluna?

KREUSA

Öyle ama kaybetmiştim tüm ümidimi.
Ey kâhin, nerede buldun
Bebeğimi? Söyle bana.
Onu Apollon'un evine getiren kimdi?

İON

Tanrının işiydi. Mutlu olalım bundan böyle,
Çok acı çektik öncesinde.

KREUSA

Yavrum, gözyaşları içinde doğdun sen,
Acılar içinde koparıldın anandan.

Ama şimdi o kadar yakınım ki sana,
Nasıl bir sevinç kaplıyor içimi.
İON
Ben konuşmasam da olur, sen konuştun ikimizin yerine.
KREUSA
Çocuksuz değilim artık,
Var bir varisim benim de.
Evimin ocağı kurtuldu,
Kralı olacak yurdumun,
Erekhtheus yaşıyor yeniden.
Soyumuz çıktı karanlık geceden
Parıldamakta güneşin altında.
İON
Babam da olsaydı burada,
Sevincinizi paylaşmak için.
KREUSA
Ah oğlum, ne diyorsun?
Ne büyüktür ayıbım!
İON
Neden? Söyle bana.
KREUSA
Bilmezsin çünkü asıl babanı.
İON
Önce mi doğdum siz evlenmeden?
KREUSA
Senin doğumunu getiren birleşme
Hiç kutlama görmedi oğlum.
İON
Gayrimeşru bir çocuk... Peki ya babam? Kimdir, söyle.
KREUSA
Şahidim olsun ki
Gorgon'un avcısı Athena,...
İON
Neden başladın öyle?

KREUSA

Bülbüllerin öttüğü o kayalıkların yanında
Apollon...

İON

Neden geçiriyorsun Apollon'un ismini?

KREUSA

Aldı beni kollarına...

İON

Söyle, durma; belli ki mutlu edecek diyeceklerin beni.

KREUSA

Zaman geçti, sonra doğurdum seni,
Apollon'un isimsiz oğlu.

İON

Ne güzel bir haber, doğruysa.

KREUSA

Kundak elbiselerin orada,
Anamdan korktum, sarıp sarmaladım seni
Kendi dokuduğum kumaşlar içine.
Süt vermedim sana,
Yıkamadım kendi ellerimle.
Yapayalnız terk ettim seni bir mağarada,
Yem ol diye kurda kuşa,
Bıraktım ölümüne.

İON

Ne zorluklar yaşamışsın anacığım.

KREUSA

Korkunun kıskacında ben
Hiçe saydım senin hayatını,
İstemeye istemeye.

İON

Ben de seni öldürecektim az daha.

KREUSA

Kader ayırdı bizi birbirimizden,
Yine üzüntü getiriyor bize.

Yok huzur bulabileceğimiz bir liman
Sevinç ve keder dalgaları arasında.
Değişip durur rüzgâr.
Dursun artık.
Acılardan geçtik yeterince.
Bizi kayıracak bir esinti dile emi oğlum,
Kurtarsın dertlerimizden.

KORO BAŞI

Gördünüz işte burada olanları,
Umutsuzluğa düşmemeli insanoğlu.

(Duraklama olur. İon kuşku duymaya başlamıştır.)

İON

Ey Tykhe[79], sen ki ölümlülerin üzüntüsünü,
Alır mutluluk, sevinç verirsin yerine,
Ben ki çok yakındım öldürmeye öz anamı,
Mahvedecektim hak etmediğim halde kendi hayatımı.

(Duraklar.)

Ancak hergün gökyüzünde yerini alan güneşin parlak ışınları
Aydınlatır mı bu yaşadıklarımızı?

(Sessizce annesine döner.)

Sonunda seni bulmak ne büyük mutluluktu anacım,
Göremedim doğumumda bir günah.
Söylemek istediğim bir şey var, sadece sana.
Gel benimle, tek sen duymalısın sözlerimi,
Cevabını da ben yalnızca.

(Kreusa'yı bir kenara çeker.)

Şimdi söyle bana,
Gençlik aşkının hayal kırıklığını gizledin de
Şimdi tanrıya mı atıyorsun suçu?
Sana verdiğim utançtan kaçınmak için mi
Söylüyorsun babamın Phoibos olduğunu?
Bir ölümlü mü yoksa gerçekte?

KREUSA

Hayır. Zeus ile beraber, arabasında

Gigant'lara karşı savaşmış olan
Şahidim olsun zafer tanrıçası Athena,
Ölümlü değil senin baban oğlum,
Loksias o, büyüten seni bunca yıl.

İON

Doğruysa dediğin, neden verdi beni başkasına,
Neden söyledi benim oğlu olduğumu Ksuthos'a?

KREUSA

Hediye olarak bahşetti seni Ksuthos'a
Onun da oğlusun artık,
Dostuna verir gibi bir baba oğlunu, varisi olsun diye.

İON

Apollon doğruyu mu söylüyor,
Yoksa kehanet mi yalan?
Yersiz değil, yatmıyor bir türlü aklıma.

KREUSA

Dinle öyleyse. Budur benim düşündüğüm:
Senin iyiliğin için Loksias
Soylu bir ailenin evine yerleştiriyor seni.
Kabul etse oğlu olduğunu,
Kaybederdin babanın ismini de mirasını da.
Ne şansın vardı ki ben seni sakladığımda,
Hatta öldürmeye çalıştığımda seni?
Geleceğin olsun diye şimdi
Yeni bir baba veriyor sana.

İON

Bu kadar kolay olamaz çözümü bu işin.
Hayır, tapınağına gidip Apollon'a soracağım kendim,
Onun muyum, ölümlüden olma mıyım yoksa.
(Tapınağa doğru ilerlerken üzerinde Athena'nın belirdiğini görür.)
Aman!
Hangi tanrıçadır bu kendini gösteren tapınakta,
Güneşe doğru dönen yüzünü?

Hemen kaçalım ana, tanrıları görmemeliyiz
Hak verilmediyse bize.
(Sahnedekiler başını yere eğer, tapınaktan uzaklaşırlar.)
ATHENA
Durun, gitmeyin. Neden yok kaçmanıza,
Hep iyi davrandım size, hem Delphi'de hem Atina'da.
Athena'yım ben, ismimi verdim kentinize.
Apollon gönderdi beni buraya, geldim hızlıca.
Uygun görmedi gelmeyi, kendini göstermeyi,
Suçlanır geçmişte olanlar için diye.
Bana söyledi istediklerini, aktaracağım size.
Bu kadın anandır, baban ise Apollon.
Hediye olarak verildin baban olarak bildiğine,
Değilsin onun oğlu özden. Bilerek yaptı böyle,
Sen soylu bir evde rahatça büyüyesin diye.
Ancak ortaya çıkınca planı,
Korktu ananın katledeceğinden seni,
Senin onu öldürmenden de.
Bir yolunu buldu, kurtardı ikinizi.
Olmayaydı bunlar tutacaktı daha sırrını,
Atina'da bildirecekti senin oğlu,
Kreusa'nın da anan olduğunu.
Görevim tamamlandığına göre şimdi,
Söylemeliyim asıl neden buraya geldiğimi.
Duyun Apollon'un kehanetlerini.
Kreusa, git oğlunla beraber Kekrops'un vatanına,
Yap onu tahtın varisi,
Erekhtheus'un soyundan gelir o,
Vardır benim şehrimi yönetmeye hakkı.
Duyulacak tüm Yunanistan'da şanı.
Olacak dört oğlu, onlar da dört koldan
İsimlerini verecekler benim tepemde yaşayan
Soylara ve insanlarına.
Geleon olacak ilki, Hoples ikinci,

Sonra Argades gelecek,
Sonuncusu Aigikores, 'aigisi'mden alacak adını.
Zamanı geldiğinde, onların oğulları
Kykladlara yayılacaklar,
Ele geçirecekler adaları ve karşı kıyıları.
Güç verecekler böylece benim kentim Atina'ya.
Yaşayacaklar Asya ve Avrupa'da,
Boğazların iki yakasındaki büyük ovalarda.
Bu çocuğun ismiyle ünlenecekler, İonlar denecek onlara.
Sen ve Ksuthos da çocuk sahibi olacaksınız daha.
İlki Doros olacak, Dorlara verecek ismini[80],
El üstünde tutulacaklar Pelops'un topraklarında[81].
Akhaios, deniz kıyısındaki Rhion'un[82] olacak kralı,
Onun da ismini alacak oradaki insanlar.
Apollon'un iyilikleri bunlar.
Senin hamileliğini sakladı ailenden,
Çocuğu doğurup bırakınca da kundağıyla
Hermes'ten istedi alıp buraya getirmesini.
İzin vermedi ölmesine, büyüttü onu.
Kimseye söylememelisin İon'un oğlun olduğunu,
Bozma Ksuthos'un mutluluğunu,
Bırak inansın bu çocuğun kendinden olduğuna.
Sen şükret tanrının lütfuna.
Gidiyorum artık,
Kurtuldunuz işte dertlerinizden,
Refah içinde olacak geleceğiniz.

İON

Ey Athena, ulu Zeus'un kızı, dinledik dediklerinin her birini.
Ben de inandım artık Apollon ile Kreusa'dan olduğuma,
Öncesinde de şüphe duymamıştım zaten.

KREUSA

Sen de beni dinle, ey Athena. Önceden kızardım ama
Şimdi şükrediyorum Apollon'a.
Umursamadığı çocuğumuzu geri verdi bana.

Şimdi dostça görünüyor bu tapınak, bu kapılar
Nefretle bakmıyorum artık, sevgiyle veda ediyorum onlara.

ATHENA

Onayladım fikrini değiştirmeni, onurlandırmanı Apollon'u.
Tanrılar yavaştır biraz belki ama yoluna koyarlar her şeyi
sonunda.

KREUSA

Oğlum, haydi gidelim.

ATHENA

Gidin, ben de geleceğim sizinle.

KREUSA

Koruyucumuz ol yolculuğumuzda, ey kentimizi seven tanrıça

ATHENA *(İon'a döner.)*

Çıkmalısın o kadim tahta.

(İon bir şey söylemez. Bir süre sessizlik olur.)

KREUSA

O da yeter bana.

(Sahnedeki oyuncular yavaş yavaş sıra halinde çıkarlar. Athena gözden kaybolur.)

KORO *(Tapınağa dönerler.)*

Ey Apollon, Zeus ve Leto'nun oğlu, hoşça kal.

(Seyirciye dönerler.)

Evi derde düşen sığınmalı tanrılara,
Yitirmemeli cesaretini. Ödüllendirilir iyiler sonunda,
Kötüler getirir belayı kendi başlarına.

(Çıkarlar.)

SON

NOTLAR

[1] Atlas ve Pleione'nın kızıdır. Pleiad yıldızlarından biridir.

[2] Haberci tanrı.

[3] Apollon'un unvanlarından biri. Antik Yunanca'da parlak demektir.

[4] Athena'nın unvanlarından biri. Kökeni kesin olarak bilinmemektedir. Athena, Antik Yunan'da zekâ, savaş ve barış tanrıçasıdır.

[5] Atina Kralı Erikhthonios'un torunu, Pandion'un oğludur.

[6] Atina akropolü kastediliyor.

[7] 'Uzun Kayalar' da denir. Atina akropolünün kuzey sınırında bulunan uçurumdaki kayalardır.

[8] Atina Kralı Kekrops'un karısıdır. Üç kızı olmuştur, biri kendi adını almış diğerleri ise Herse ve Pandrosos'tur. Athena Erihkhthonios doğduğunda bir sepete sakladığı bebeği bu üç kıza emanet eder.

[9] Erikhthonios'un adı, doğumuna atfen 'yün' ve 'toprak' anlamına gelen iki sözcükten türemiştir. Doğumunun efsanesine göre demirci tanrı Hephaistos, Athena'yla birlikte olmak ister. Athena ise onu istemez; bunun üzerine Hephaistos tanrıçayı kovalamaya başlar. Topal olduğundan ona ulaşması zaman alır ancak sonunda tanrıçayı yakalar. Athena'ya sarılırken spermini bacağına akıtır. Athena da iğrenerek bu kalıntıyı bacağından bir yün bezle siler ve yere atar. Toprak bu spermden döllenir ve bir erkek bebek doğurur. Bu bebek Erikhthonios'tur.

[10] Athena Erikhthonios'u yukarıda bahsedilen üç kız kardeşe bırakırken, bebeğin beşiğine onu koruması için iki canlı yılan bırakmıştır. Yılan, Athena'nın simgelerindendir.

[11] Atina şehrini Athena kurmuştur.

[12] Apollon'un özelliklerinden biri kehanet yeteneğinin olmasıdır. Delphi'deki tapınağı aynı zamanda bir kehanet merkezidir. Bu rahibe ve kâhine Pythia ismi verilirdi ve Apollon'un onun ağzından konuşarak kehanetlerini dağıttığına inanılırdı.

[13] Apollon'un unvanlarından biri. Kehanetlerinin farklı yorumlara oldukça açık olmasından belirsizlik anlamına geldiği, ancak babası Zeus'un konuşmacısı olduğu için Antik Yunanca'da 'söylemek' anlamına gelen λέγειν sözcüğünden geldiği de düşünülmektedir.

[14] Antik Yunan dininde tapınaklar tanrının evi olarak düşünülürdü.

[15] Hellenlerin atası olarak gösterilen Hellen'in oğullarından, Aiolos'un kardeşlerinden biridir. Ancak bu oyunda Euripides, Ksuthos'un babasını Aiolos olduğunu söylemektedir.

[16] Euboia, Yunanistan'ın kuzeyinde büyük bir adadır, Khalkis ise bu adanın batısında yer alır.

17 Akhaia, Peloponnessos Yarımadası'nın kuzeyindeki bölgeye verilen addır.
18 Defne, Apollon'un kutsal bitkisidir.
19 Delphi'ye yakın bir dağ.
20 Tapınağın içinde bulunan, Apollon'un kutsal üçayaklı oturağı kastediliyor.
21 Tapınağın yakınındaki Kastalia Nehri kastediliyor. Apollon kültü genellikle akarsularla ilişkilendirilir.
22 Titanlardan biri olan Leto'nun, Zeus ile beraberliğinden Apollon ve Artemis doğmuştur.
23 Zeus'un kutsal hayvanı olan kartal kastediliyor.
24 Apollon, müziğin de tanrısıdır ve çoğunlukla lirle tasvir edilir.
25 Leto'nun Apollon ve Artemis'i kıyısında doğurduğu kutsal göl.
26 Peloponnessos'ta bir nehir.
27 Antik dönemde Atina ile Korinth kentlerini birbirine bağlayan yolun üzerinde bulunan bir kent.
28 Zeus'un oğlu Herakles'in on iki görevi bu tapınağın cephelerindeki kabartma eserlerde betimlenmiştir. Bu görevlerden bir tanesi Argos bölgesindeki Lerna bataklığında bulunan çok başlı ejderi öldürmektir.
29 Herakles'in üvey kardeşi İphikles'in oğlu, görevlerinde ona yardım eder.
30 Kanatlı bir at olan Pegasos'a binerek üç başlı yaratık (aslan-keçi-yılan) Khimaira'yı öldüren Bellerophontes'in öyküsüdür.
31 Gigant'lar, Uranos oğlu Kronos tarafından hadım edildiğinde yarasından toprağa akan kanlardan doğmuştur. Anneleri toprak ana olan Gaia'dır. Gigant'lar evrenin hâkimiyeti için Olympos'ta oturan tanrılara saldırır, böylece savaş başlar. Bu savaşa 'Gigantomakhia' da denir.
32 Phorkys ile Keton'un canavar kızları. En bilineni Medusa'dır.
33 Aigis adı verilen bu kalkanı, Zeus, Girit'te bir mağarada kendisini emziren keçi Amaltheia'nın derisiyle yapmış, sonradan kızı Athena'ya vermiştir. Athena Medusa'nın kafası kesildikten sonra kafayı alır ve kalkanın üzerine koyar. Ancak aynı adı taşıyan başka bir zırh da sık sık Athena'nın betimlerinde üzerinde görülen bir zırhtır. Efsaneye göre Athena bu zırhı Gorgon'un derisinden yapmıştır.
34 Gigant'lardan biri.
35 Olympos'un hâkimi, tanrıların babası.
36 Gigant'lardan biri.

[37] Zeus ve Semele'nin oğlu, şarap tanrısı.

[38] Gaia, Yunan mitolojisinde toprağı simgeler. Toprak ana da denilir.

[39] Antik Yunanca'da 'göbek' anlamına gelen 'omphalos' adı verilen bu taş, tapınağın içinde yer almaktaydı ve dünyanın merkezi olduğuna inanılırdı.

[40] Merkezi Atina olan Attika bölgesinin ilk kralı. Aglauros'un kocası.

[41] Kekrops ve Aglauros'un kızları, merak edip Athena'nın verdiği beşiğin örtüsünü açarlar ve yılanlar içindeki Erikhthonios'u görürler. Bunun sonucunda korkudan delirip kendilerini Atina akropolünü çevreleyen uçurumdan aşağı atarlar.

[42] Erekhtheus'un krallığı sırasında Atina ile Eleusis arasında bir savaş çıkar. Bu savaşı nasıl kazanabileceğini Delphi'deki kâhine soran Erekhtheus'a verilen kehanet, kızlarından birini kurban etmesidir. Erekhtheus'un kızları birbirlerini o kadar çok severler ki içlerinden birisi ölürse diğerleri de onun arkasından intihar etmeye yemin etmişlerdir. Erekhtheus kız kardeşlerden birini kurban eder, diğerleri de kendilerini öldürürler.

[43] Atina ile Eleusis arasındaki savaşta Eleusis ordusunun başındaki komutan Poseidon'un oğullarından Eumolpos'tur. Erekhtheus'un kurbanından sonra Atina savaşı kazanır ancak Eumolpos ölür. Bunun üzerine Poseidon çok kızar ve kardeşi Zeus'tan Atina kralını öldürmesini ister. Zeus da yıldırımıyla onu yok eder.

[44] Poseidon'un simgelerinden biridir.

[45] Makrai'nin bulunduğu yerde Apollon'a tapınılan bir mağara vardır.

[46] Trophonios, Lebadeia kentinde bir mağarada öldükten sonra kehanet dağıtan bir yarı tanrı ya da ruh haline gelmiştir. Mağarası sonradan bulunmuş ve burada adına bir kehanet merkezi oluşturulmuştur.

[47] Denizlerin tanrısı.

[48] Antik Yunan dininde tanrıların zirvesinde oturduğuna inanılan, Teselya bölgesindeki dağ.

[49] Athena'nın annesi, Zeus'un ilk karısı olan Titan Metis'tir ve akıl ve bilgeliği temsil eder. Metis, Athena'ya hamile kaldığında, Zeus bir erkek çocuğu olursa bunun kendisini tahttan indirip yerine geçebileceği konusunda uyarılır. Bunun üzerine Metis'i karnındaki Athena ile yutar. Birden çok şiddetli bir baş ağrısı hisseden

Zeus, Hephaistos'tan yardım ister. Prometheus, Zeus'un kafasını tutar böylece Hephaistos baltasıyla Zeus'un kafasını yarar. Bu yarıktan Athena tamamen zırhlı bir biçimde doğar.

50 Titanlar soyundan gelen Prometheus, oldukça zeki, kurnaz ve öngörülüdür. İnsanlığın gelişimi ve ilerleyişini sağladığına inanılır. Athena ile beraber ölümlüleri kilden yarattığı, ateşi tanrılardan çalıp insanlara verdiği efsaneleri arasındadır. Ancak yaptıklarının birçoğu Zeus'u kızdıracak şeyler olduğundan cezası ağır olmuştur.

51 Küçükbaş hayvanların, çobanların tanrısı. Kendisi de keçi ile insan karışımı bir yaratıktır. Simgelerinden biri kavaldır.

52 Dionysos'un festivallerini kutlayan takipçileri. Bu alay kadınlardan oluşmaktaydı ve geceleri ormanlarda Dionysos ile dans eder, şarap içer kendilerinden geçerlerdi.

53 İon isminin kökeni Antik Yunancada "gelmek, gitmek" anlamına gelen ειμι sözcüğünün çekimlerinden biridir.

54 Dionysos'un Bakkhalar'ına verilen adlardan biridir. Antik Yunanca "çıldırmak, coşkuyla kendinden geçmek" anlamına gelen bir sözcükten türemiştir.

55 Aiolos'un soyundan gelenlere verilen ad.

56 Adı verilmemiş bu tanrıça, Ana Tanrıça olmalıdır. Antik Yunan dininde genellikle Kybele olarak anılır. Anadolu'da ortaya çıkmış olan bu kült, Antik Yunan inanışında dağlar ve dağ tepeleriyle ilişkilendirilirdi.

57 Kuzey Afrika'da bir göl.

58 Esin perilerine verilen ad.

59 Aşk tanrıçası Aphrodite'nin unvanlarından biri. Kıbrıs kıyılarında doğduğunu söyleyen bir efsane vardır.

60 Atina akropolü kastediliyor.

61 Ölüler dünyasının tanrısı.

62 Khalkidikya yarımadasının Pallene Burnu'ndaki Devler Savaşı'nın olduğu yer.

63 Burada Athena'nın *aigis* denen zırhı ve bunun nereden geldiği ile ilgili başka bir efsaneye yer verilmektedir. Euripides bu oyununda Athena'nın, Gigant'larla olan savaşa katılan Gorgon'u orada öldürdüğünü, derisini yüzdüğünü ve bu deriden *aigis* yaptığını anlatır. Yine Euripides, aşağıda açıklandığı üzere, *aigis* sözcüğünün "atılmak" anlamına gelen bir kökten geldiğini söyler. Buradan, Gorgon'a savaşta bu ismin verildiği anlaşılmaktadır.

64 Toprak ve bereket tanrıçası.

65 Kesişen yol ağızlarını ve yolcuları koruyan tanrıça Hekate kastedilmiştir.

66 Nereus, denizi simgeleyen Pontus ile toprak ana Gaia'dan doğmuş bir deniz tanrısıdır. Elli kızı vardır; bunlar Nereid denilen su perileridir.

67 Burada bahsedilen Demeter'in kızı Persephone olmalıdır. Persephone'nin bir adı da Kore idi, bu sözcük Antik Yunancada genç kız anlamına gelmektedir.

68 Kuzey Anadolu'da yaşamış, kadın savaşçılardan oluşan efsanevi topluluk. Herakles'in on iki işinden biri Amazon kraliçesi Hippolyte'den büyülü kemerini almaktı.

69 Göğü simgeleyen baba tanrı.

70 Güneşi simgeleyen tanrı.

71 Geceyi ve gece karanlığını simgeleyen tanrıça.

72 Atlas ve Pleione'nin yedi kızı. Avcı Orion bu kızları görüp onlara âşık olur ve beş yıl boyunca kovalar. Kızlar kaçarken güvercinlere dönüşürler, Zeus da acıyıp onları yedi yıldıza çevirir.

73 Poseidon'un oğlu, en yetenekli avcılardan. Artemis tarafından öldürülür, öldükten sonra gökte takımyıldıza dönüştürülür.

74 Antik Yunanca'da ayı anlamına gelir, Büyükayı takımyıldızı kastedilmektedir. Zeus'tan olma oğlu Arkas'ı doğurduktan sonra tanrı tarafından ayıya dönüştürülen Kallisto, oğlu tarafından öldürülmek üzereyken yine Zeus tarafından hem oğlu hem kendisi, Büyükayı ve Küçükayı olmak üzere iki takımyıldızı olurlar.

75 Yağmur getiren periler, Zeus tarafından takımyıldıza çevrilmiştirler.

76 Şafağı simgeleyen tanrıça.

77 Akdeniz'in en doğusunda şarapları ile ünlü antik Fenike liman kenti.

78 Nehir tanrısı, boğa şeklindeydi. Torunu Diogeneia, Erekhtheus'un karısı, Kreusa'nın annesi olmuştur.

79 İyi kader, şans tanrıçası.

80 Peloponnessos'un güneyine aslında göçerek gelmiş ve sonradan buraya yerleşmiş halk.

81 Peloponnessos, bugünkü adıyla Mora Yarımadası'na ismini veren efsanevi kral.

82 Bugünkü ismiyle Rhio kenti, Peloponnessos'un kuzeyindeki Akhaia bölgesinin en kuzeyinde bulunmaktaydı.

THG
0383611
NEB

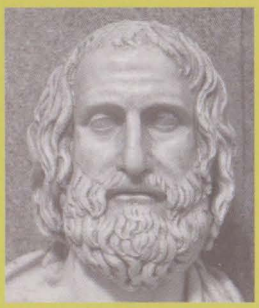

İÖ 485 - İÖ 406

İon,

Euripides'in mutlu sonla biten tragedyalarından biridir.
İon, anne babasının kim olduğunu bilmediği için
acı çeken bir delikanlıdır.
Sonunda, zekâsı sayesinde gerçeğe ulaşmayı başarır.
Oyun, tanrıların insanları oraya buraya savurup
acı ve şaşkınlık içinde yaşamalarına yol açtıklarını anlatır.
Tanrılarca gerçek anne babası gizlenmiş olan İon,
bilmeden anne ve babasına kötülük etmeye,
annesini öldürmeye girişmişken, bu kez
tanrısal bir yazgıyla mutlu sona ulaşır.

9 786059 306942

Kapak Tasarımı: Mengü Er